

Adviesrapport accreditatie

hbo-bacheloropleiding
Communicatiesystemen
voltijd
Hogeschool Utrecht

Adviesrapport accreditatie

hbo-bacheloropleiding Communicatiesystemen voltijd Hogeschool Utrecht CROHO nr. 34430

Hobéon Certificering BV

Datum

20 december 2010

Auditteam

Drs. W.G. van Raaijen

Prof. dr. P. Verweel

Ir. F.G. Visser

M.D. Iedema

Secretaris

D.P.M. de Koning MSc

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1	1
1. MANAGEMENT SAMENVATTING	1
1.1. Integraal advies	1
1.2. Algemene gegevens	1
1.3. Beoordelingskader	1
1.4. Samenstelling auditteam	1
1.5. Samenvattende beoordeling	2
2. INLEIDING	5
2.1. Functie van het rapport	5
2.2. De audit	5
3. KARAKTERISTIEK VAN DE OPLEIDING	7
4. VORIGE ACCREDITATIE	9
DEEL 2	11
5. ONDERWERPEN EN FACETTEN NVAO-ACCREDITATIEKADER	11
1. Doelstellingen opleiding	11
Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen	11
Facet 1.2. Niveau: bachelor	14
Dublin Descriptoren	14
Zelfstandigheid	15
Facet 1.3. Oriëntatie hbo	16
2. Programma	17
Facet 2.1. Eisen hbo	17
Studenttevredenheid	20
Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	21
Facet 2.3. Samenhang programma	24
Facet 2.4. Studielast	25
Facet 2.5. Instroom	27
Facet 2.6. Duur	29
Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	30
Facet 2.8. Beoordeling en toetsing	31
3. Inzet van personeel	33
Facet 3.1. Eisen hbo	33
Facet 3.2. Kwantiteit personeel	35
Facet 3.3. Kwaliteit personeel	36
4. Voorzieningen	38
Facet 4.1. Materiële voorzieningen	38
Facet 4.2. Studiebegeleiding	40
5. Interne kwaliteitszorg	42
Facet 5.1. Evaluatie resultaten	42
Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering	44
Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	45
6. Resultaten	46
Facet 6.1. Gerealiseerd niveau	46
Facet 6.2. Onderwijsrendement	49
6. OORDEELSCHEMA	51
7. BIJLAGEN	53
BIJLAGE I Programma en gesprekspartners	55
BIJLAGE II Kwantitatieve gegevens van de opleiding	61
BIJLAGE III Curricula Vitae en onafhankelijkheidsverklaringen	63
BIJLAGE IV Werkwijze, beoordelingsprocedure en beslisregels	71
BIJLAGE V Geraadpleegde documenten	75

DEEL 1

1. MANAGEMENT SAMENVATTING

1.1. Integraal advies

Hobéon Certificering adviseert de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) de hbo bacheloropleiding Communicatiesystemen, verzorgd door Hogeschool Utrecht, Croho nummer 34430, voltijd te accrediteren.

Dit advies wordt in onderhavig rapport gefundeerd.

1.2. Algemene gegevens

Naam van de instelling: Hogeschool Utrecht
Naam van de opleiding: Communicatiesystemen
Varianten van de opleiding: voltijd
Locatie van de opleidingen: Utrecht

De opleiding Communicatiesystemen maakt deel uit van het Instituut voor Communicatie (IvC) van de Faculteit Communicatie en Journalistiek (FCJ). Onder het croho Communicatiesystemen (CS) vallen de opleidingsprofielen:

- Bedrijfscommunicatie (BC);
- Digitale Communicatie (DC);
- International Communication and Media (ICM).

De CROHO geregistreerde opleiding Communicatiesystemen vormt de basis van alle profielen, maar de FCJ zet de profielen als eigen vierjarige bacheloropleidingen in de markt.

Naam VBI: Hobéon Certificering b.v.
Datum visitatie: 28 september 2010
Datum adviesrapport: 20 december 2010

1.3. Beoordelingskader

Het bij het onderzoek gehanteerde beoordelingskader is het 'Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Nederland' (14 februari 2003).

1.4. Samenstelling auditteam

Het auditteam bestond uit de volgende personen:

- Drs. W.G. van Raaijen, voorzitter van het auditteam, is partner bij de Hobéon Groep en heeft binnen het hoger onderwijs ruime ervaring op het gebied van kwaliteitszorg. Hij heeft sinds 2004 een zeer groot aantal accreditatie-auditteams in het hbo geleid en heeft een achtergrond als schoolleider.
- Prof. dr. P. Verweel, vakdeskundige, bekleedt sinds 2007 als hoogleraar de Richard Krajicek 'endowed chair' voor Bestuurs- en Organiseringswetenschap aan de Universiteit Utrecht. Als onderwijsdirecteur geeft hij leiding aan een wetenschappelijke bachelor en masteropleiding B&O, waarin communicatie een van de vijf specialisatietrajecten is.
- Ir. F.G. Visser, werkvelddeskundige, is eigenaar en oprichter van Cozimo, een adviesbureau op het gebied research, consultancy en projectmanagement in online media en communicatie.

- M.D. Iedema, studentlid, is vierdejaarsstudent aan de voltijdopleiding Digitale Communicatie bij de Informatie Communicatie Academie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).
- D.P.M. de Koning MSc, secretaris, is adviseur bij de Hobéon Groep en heeft in deze functie ervaring opgedaan met bestuurlijke vraagstukken, kwaliteitsmanagement en strategisch management.

Zie voor de CV's van de leden van het auditteam: Bijlage III.

1.5. Samenvattende beoordeling

Hobéon Certificering baseert het advies tot accreditatie van de opleiding Communicatiesystemen op de volgende overwegingen:

Algemeen beeld

De opleiding Communicatiesystemen is trots, ambitieus en geeft aan dat zij het daarbij niet schuwen om kritisch naar zichzelf te kijken. Zij zijn een toonaangevende opleiding op het gebied van crossmediale communicatiemiddelen in het (internationale) werkveld. Als kennisorganisatie levert zij een significante bijdrage aan de innovatie van de beroepspraktijk en levert studenten af die op de hoogte zijn van de nieuwste crossmediale ontwikkelingen.

Onderwerp Doelstellingen opleiding: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

Er is een door het werkveld gevalideerd beroepsprofiel, waarin het competentieprofiel overeen stemt met het landelijk profiel. De opleiding houdt op meerdere manieren vinger aan de pols wat betreft de ontwikkelingen in het werkveld. Het auditteam vindt dat de nu gehanteerde doelstellingen aansluiten op de eisen vanuit het werkveld en de landelijk overeengekomen afspraken, maar het team is van mening dat de positie van de verschillende profielen aangescherpt dient te worden. Er zou meer aandacht moeten zijn voor de verhouding tussen de verschillende profielen en de brede basis van de opleiding Communicatiesystemen. De opleiding heeft met de beroepenveldcommissie gesproken over de gemeenschappelijke (kennis)basis van de opleiding enerzijds en de unieke positie van elk profiel binnen de opleiding anderzijds. Het auditteam acht dit een goede zaak. Het competentieprofiel sluit aan bij de Dublin descriptoren waarbij de indeling in competentieniveaus de student stuurt naar het bachelor niveau van de opleiding.

Onderwerp Programma: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De interactie met het beroepenveld en de inbedding van de beroepspraktijk in het programma is ruim aanwezig in de vorm van projecten, stages, opdrachten en het projectenbureau Nieuwe Dingen Doen. Bovendien is een aantal docenten werkzaam in de beroepspraktijk, worden er gastdocenten ingezet en participeren docenten in het kenniscentrum van de FCJ. Het lectoraat biedt studenten en docenten de mogelijkheid onderzoeksprojecten uit te voeren.

De opbouw en realisatie van de competentie(niveau)s tussen de cursussen en leerjaren is helder en expliciet. Er is een evenwicht tussen theoretische verdieping en praktische scholing. Het auditteam constateert dat binnen de opleiding de verschillende profielen op een zodanige manier beschreven zijn dat zij richting kunnen geven aan de programmatische opbouw en inhoud van de opleiding. Het auditteam vindt dat de inhoud van het programma studenten in voldoende mate in staat stelt om zich te ontwikkelen tot beginnend beroepsbeoefenaars op hbo-niveau. Wel vindt het team dat het onderwijsprogramma van elk afzonderlijk profiel strakker dan nu het geval is aan het CS-brede competentieprofiel kan worden verbonden.

De opleidingsprofielen bieden een goed samenhangend programma. De studenten geven aan gemiddeld tussen de 26 tot 30 uur aan de studie te besteden en de studiebelasting als goed ervaren. De opleiding voldoet aan de formele eis met betrekking tot de omvang van het curriculum van een hbo bacheloropleiding / hbo masteropleiding. De opleiding geeft een specifieke invulling aan de onderwijsvisie van de FCJ, welke in lijn is met de competenties waarvoor wordt opgeleid.

Onderwerp Inzet van personeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De kwaliteit en kwantiteit van het docententeam staan garant voor de uitvoering van goed onderwijs. Het Instituut voor Communicatie heeft een divers docententeam dat actief betrokken is vanuit, dan wel in de (internationale) beroepspraktijk. Een aantal docenten draagt actief bij aan het onderzoek in de kenniskring Overheidscommunicatie of in de kenniskring Crossmedia Content. De docenten vertalen hun kennis van de beroepspraktijk door naar het onderwijs. De docent-studentratio is voldoende om de opleiding met de gewenste kwaliteit te kunnen verzorgen. De docenten beschikken over relevante kwalificaties in vakinhoudelijk en didactisch opzicht. De opleiding heeft een goed beeld van de competenties van de docenten en voert een actief scholingsbeleid. Studenten zijn tevreden over de docenten, hun (vak)deskundigheid, hun kennis van de beroepspraktijk en hun praktijkgerichtheid in de lessen.

Twee facetten van onderwerp 3 ("Inzet van personeel") worden als goed beoordeeld voor deze opleiding, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp Voorzieningen: voldoende

Het oordeel van het auditteam over beide facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De faculteit beschikt over een groot aantal voorzieningen die door de opleidingen gezamenlijk worden benut. Het gebouw is goed geoutilleerd en heeft een herkenbare uitstraling. De huisvesting en materiële voorzieningen zijn ruimschoots toereikend om het programma van de opleiding te realiseren. De mediatheek is zeer wel voorzien en van goede kwaliteit, als zelfstandige informatiebron (brede en diepe collectie) en als toegang tot externe bronnen. Het systeem van informatievoorziening werkt met verschillende instrumenten en is volgens het auditteam adequaat. De studiebegeleiding vindt gestructureerd plaats via een scala aan voorzieningen. De opleiding bewaakt hierbij zowel de studievoortgang als de ontwikkeling van professionele competenties.

Eén facet van onderwerp 4 ("Voorzieningen") wordt als goed beoordeeld voor deze opleiding. Dit rechtvaardigt dit voor het auditteam een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp Interne Kwaliteitszorg: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

Binnen de FCJ bestaat een uitgebreide evaluatiesystematiek volgens de plan-do-check-act methode. De opleidingen worden periodiek geëvalueerd aan de hand van vooraf opgestelde streefnormen. De opleidingen vertalen de uitkomsten naar verbeteracties, die opgenomen worden in het jaarplan van de opleiding en/of de faculteit. Bij de kwaliteitszorg worden studenten, medewerkers en het beroepenveld betrokken. Er is op diverse punten in de interne kwaliteitszorg ruimte voor verbetering. De opleiding is zich hier terdege van bewust en is daar ook ambitieus in.

Verbeteringen liggen op het vlak van het tegengaan van de non-respons bij enquêtes, de terugkoppeling van genomen verbeteracties naar in het bijzonder studenten en de monitoring van de verbeteracties conform de PDCA-cyclus.

Onderwerp Resultaten: voldoende

Het oordeel van het auditteam over beide facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De informatie vanuit het beroepenveld (beroepenveldcommissie, overige experts) laat zien, dat het afnemende werkveld het gerealiseerde niveau als voldoende beschouwt in relatie tot de eisen die de praktijk stelt aan de competenties van een beginnend beroepsbeoefenaar. Het auditteam heeft een aantal afstudeerwerkstukken bekeken en vindt dat deze van voldoende niveau getuigen. De opleiding hanteert de facultaire streefcijfers voor het evalueren van het onderwijsrendement. Zij brengt de rendementsgegevens jaarlijks in kaart en zorgt er o.a. door verbetermaatregelen voor dat de rendementen voldoen aan de streefcijfers.

2. INLEIDING

2.1. Functie van het rapport

Het onderhavige rapport bevat het advies aan de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) dat door Hobéon Certificering als Visiterende en Beoordelende Instantie is opgesteld ten behoeve van de accreditatie van de hbo bachelor opleiding Communicatiesystemen, verzorgd door Hogeschool Utrecht, Croho nummer 34430. De opleiding wordt aangeboden in de variant voltijd.

De basis voor het onderzoek van Hobéon Certificering werd gevormd door de Management Review en de daarbij behorende onderliggende documenten. Het bij het onderzoek gehanteerde beoordelingskader is geweest: Hobéon Beoordelingskader, versie 2009.

2.2. De audit

De audit heeft plaatsgevonden op 27 september 2010. Het programma van de audit is opgenomen in Bijlage I.

Het auditteam werd gevormd door drs. W.G. van Raaijen, ir. F.G. Visser, Prof. dr. P. Verweel, M.D. Iedema en D.P.M. de Koning MSc. De in dit team aanwezige expertise is in onderstaand schema zichtbaar.

	werkveld	vak / discipline	onderwijs	kwaliteitszorg /audit	student-perspectief
voorzitter drs. W.G. van Raaijen				X	
werkvelddeskundige Ir. F.G. Visser	X				
vakdeskundige Prof. dr. P. Verweel		X	X	X	
student M.D. Iedema					X
secretaris D.P.M. de Koning				X	

3. KARAKTERISTIEK VAN DE OPLEIDING

Inbedding in de organisatie

De opleiding Communicatiesysteem is een onderdeel van de Faculteit Communicatie en Journalistiek (FCJ), een van de zes faculteiten van de Hogeschool Utrecht. De FCJ is met meer dan 4000 studenten de enige faculteit binnen het Hoger Onderwijs in Nederland die de vakgebieden communicatie, communicatiesystemen en journalistiek samen in huis heeft. Daarmee is zij de grootste en meest breed gesorteerde faculteit op haar vakgebied en een belangrijke speler in het beroepenveld. Deze positie wil zij graag waarmaken en zij probeert zo goed mogelijk aan te sluiten en in te spelen op de huidige ontwikkelingen op het gebied van de informatie, communicatie en media.

Strategische koers

De faculteit heeft twee onderwijsinstituten (Instituut voor Media en Instituut voor Communicatie) en een kenniscentrum. De opleiding CS is een onderdeel van het Instituut voor Communicatie. Binnen dit instituut participeren naast de drie opleidingsprofielen ook de opleiding Communicatiemanagement en de Associate Degree Communicatie Eventmanagement. Uitgangspunt voor het beleid en de koers van de opleiding en het instituut is de concept agenda strategische beleidsvorming van de FCJ 2008-2012 die aansluit op de strategische visie van de HU in "HU kiest richting Koers 2012".

Ambitie

De opleiding CS is trots, ambitieus en geeft aan dat zij het daarbij niet schuwen om kritisch naar zichzelf te kijken. Zij willen een toonaangevende opleiding zijn op het gebied van crossmediale communicatiemiddelen in het (internationale) werkveld. Als kennisorganisatie willen zij een significante bijdrage leveren aan de innovatie van de beroepspraktijk en studenten afleveren die op de hoogte zijn van de nieuwste crossmediale ontwikkelingen. Dat vraagt om

- een opleiding die een scherp oog heeft voor wat de beroepspraktijk vraagt.
- Die goed op de hoogte van en nauw verbonden is met de kennisontwikkeling op haar terrein.
- Een opleiding, die studenten uitdaagt zich te ontwikkelen.
- Waar individuele aandacht wordt geboden aan studenten die verschillen in talent, omstandigheden, vooropleiding en ontplooiingswensen.

Innovatie

Enthousiaste en deskundige docenten zijn daarbij cruciaal. Organisatie, ondersteuning en voorzieningen moeten helemaal op orde zijn om deze dynamiek te ondersteunen. Met een instroom van 412 studenten is de opleiding marktleider in Nederland (70%). De opleiding begeeft zich in een vakgebied dat voortdurend verandert en innoveert. De ontwikkelingen in de crossmediale wereld volgen elkaar in hoog tempo op.

Drie profielen

De Faculteit Communicatie en Journalistiek wil daar nauw op aansluiten en zoekt deze vernieuwing ook op. Het is mede om die reden dat de faculteit de opleiding Communicatiesystemen vier jaar geleden heeft uitgebreid met twee nieuwe opleidingsprofielen, namelijk Bedrijfscommunicatie (BC) en International Communication and Media (ICM). Binnen deze twee nieuwe profielen worden expertise en kennis omtrent crossmedialiteit binnen een (internationale) context uitgewisseld en omgezet in up-to-date onderwijsprogramma's. Het profiel digitale communicatie levert daarbij de input voor de laatste ontwikkelingen op het gebied van digitale toepassingen in het crossmediale domein.

Ieder profiel heeft zijn eigen vaste team, waarbij de teams van BC en ICM door hun recente oprichting meer te typeren zijn als netwerkorganisaties. De meeste docenten bij deze profielen werken bij andere opleidingen binnen de faculteit en/of werken op freelance basis.

Nieuwe Dingen Doen

Een specifiek voorbeeld van de innovatieve aanpak is het onderwijsblok Nieuwe Dingen Doen van DC uit het derde jaar. Studenten werken hier gedurende een halfjaar als junior-accountmanagers aan betaalde opdrachten voor opdrachtgevers waarbij zij door docenten, in de rol van senior, begeleid worden. Overigens moeten potentiële opdrachtgevers vanwege de grote belangstelling met elkaar wedijveren in een pitch om geselecteerd te worden voor dit programmaonderdeel.

Binding met beroepspraktijk

Deze inbedding en afstemming op de beroepspraktijk beschouwt de opleiding als essentieel. Dit blijkt bijvoorbeeld ook uit het in de wacht slepen van de eerste prijs van de Make it Mobile-wedstrijd van Surfnet/Kennisnet in 2009 door studenten. De docenten zelf zijn bovendien veelal werkzaam in de beroepspraktijk (geweest) en gebruiken deze ervaringen in hun lessen. Met het profiel ICM geeft de opleiding expliciet richting aan internationale oriëntatie en profilering in instroom, onderwijs en uitstroom.

Internationalisering

De opleiding biedt zowel Nederlandse als buitenlandse studenten de gelegenheid om een programma te volgen waarbij de internationale beroepspraktijk en interculturele competenties als uitgangspunten dienen. In het derde jaar van de opleiding worden studenten in de gelegenheid gesteld om een half jaar in het buitenland stage te lopen en een half jaar studie in het buitenland te volgen, waarbij zij verplicht een de helft daarvan in een non-native omgeving moeten doorbrengen. Bovendien worden studenten uit het buitenland in de gelegenheid gesteld om een half jaar programma van de opleiding te volgen.

4. VORIGE ACCREDITATIE

Visitatie 2005

De opleiding CS is in 2005 geaccrediteerd. Hobéon Certificering heeft deze opleiding toen op alle onderwerpen en facetten positief beoordeeld, met als extra aantekening dat het auditteam de onderwerpen "doelstelling opleiding" en "voorzieningen" als goed kwalificeerde. Bovendien kregen zes facetten het oordeel goed.

Interne audit 2009

In 2009 heeft de opleiding een interne audit ondergaan. Het interne auditpanel beoordeelde de opleiding als voldoende met risico's op de prestatiegebieden opleidingsprogramma, kwaliteitszorg en resultaten. Op basis van de interne audit heeft de opleiding een project geformuleerd waarin de aanscherping van de opleiding CS centraal staat in die zin dat gemeenschappelijkheid en de samenhang tussen de profielen benadrukt wordt. Dit project is in studiejaar 2009-2010 gestart en beëindigd in juni 2010. Als concrete resultaten heeft dit project opgeleverd:

- gemeenschappelijke onderwijskundige visie in lijn met de facultaire visie (zie Facet 2.7).
- nieuw beroepsprofiel CS gevalideerd door het beroepenveld (zie Facet 1.1).
- nieuw competentieprofiel CS overgenomen door het landelijke overleg CS opleidingen (zie Facet 1.1).
- nieuwe beroepenveldcommissie (zie Facet 1.1 en 2.1).

Speerpunten

In de Jaarplannen van de opleidingsprofielen zijn er, in lijn met de facultaire werkagenda en het project aanscherping opleiding en profielen CS, naast de facultaire speerpunten de volgende specifieke speerpunten voor de opleidingsprofielen geformuleerd.

- curriculum ontwikkeling (zie facet 2.2).
- studierendement (zie facet 6.2).
- toetsing (zie facet 2.8).
- internationalisering (zie facet 1.1 en facet 2.2).

Deze thema's zijn in de Jaarplannen steeds uitgewerkt in verschillende projectplannen. De Jaarplannen zijn voorgelegd aan de medewerkers van de opleidingsprofielen. De meeste verbeteracties komen in dit managementreview bij de verschillende facetten aan de orde bij het onderdeel verbeteracties.

Drie opleidingsprofielen

Ten tijde van de accreditatie werd binnen het Croho CS alleen het opleidingsprofiel Digitale Communicatie (DC) aangeboden. Sindsdien zijn er binnen het assortimentsbeleid van de FCJ, mede door ontwikkelingen in de (internationale) beroepspraktijk, nieuwe bachelorprogramma's ontwikkeld op het snijvlak van disciplines. In 2006 zijn de nieuwe opleidingsprofielen Bedrijfscommunicatie (BC) en International Communication and Media (ICM) gestart die zijn ontstaan uit de combinatie van communicatie, journalistiek en digitale communicatie. In 2010 leveren beide nieuwe profielen de eerste lichter afstudeerders aan het werkveld af. Beide profielen worden binnen de opleiding CS aangeboden.

In studiejaar 2007-2008 wordt de deeltijdvariant niet meer aangeboden vanwege een lage instroom. Er zijn momenteel geen studenten meer die het deeltijdprogramma nog moeten afronden.

DEEL 2

5. ONDERWERPEN EN FACETTEN NVAO-ACCREDITATIEKADER

1. Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen

▪ De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk)

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Doelstelling

Communicatiesystemen is een beroepsopleiding die professionals opleidt die zich bezighouden met het ontwerpen, produceren en gebruiken van communicatiemiddelen van en binnen organisaties. Het gaat daarbij om de uitvoering van het communicatie- en informatiebeleid van organisaties door de inzet van middelen en media voor in- en externe stakeholders. Dit gebeurt in toenemende mate vanuit een crossmediaal perspectief.

Beginnend beroepsbeoefenaar

Afgestudeerden van de opleiding CS realiseren communicatiemiddelen voor verschillende media ten behoeve van de communicatie met doelgroepen van een organisatie, zetten deze op de juiste wijze in en adviseren over de strategische inzet van media en middelen op tactisch niveau. De professionals kunnen werkzaam zijn binnen het midden- en kleinbedrijf, bij grote organisaties en bedrijven of als zelfstandige. Te denken is daarbij aan functies als:

- communicatie- of media-adviseur,
- mediaplanner,
- web manager en
- projectleider bij media- en/of communicatieprojecten.

Beroepsprofiel

Het beroepsprofiel van de opleiding is in 2009 opnieuw geformuleerd en is door de beroepenveldcommissie (BVC) gevalideerd. Een afgestudeerde van de opleiding kan een organisatie ondersteunen bij het ontwerpen, produceren en gebruiken van communicatie middelen die zij wil inzetten om een dialoog tot stand te brengen met haar interne en externe stakeholders. Het kan gaan om een informatiesysteem, een website, maar ook bijvoorbeeld om een campagne of een evenement. Steeds vaker worden middelen en media gelijktijdig ingezet in crossmediale concepten. Bij het ontwerpen, produceren en gebruiken van communicatiemiddelen herkent de opleiding in de beroepspraktijk drie veelvoorkomende rollen:

- *adviseur*: deze kent de organisatie, haar stakeholders, maar ook de verschillende media en hun toepassing. Zij of hij verbindt deze kennis met communicatie- en/of informatiedoelstellingen van de organisatie en maakt zo effectieve keuzes om deze doelstellingen te realiseren;
- *projectleider*: deze kent de (on)mogelijkheden van de organisatie, krijgt mensen en processen in beweging en realiseert gemaakte keuzes volgens de vastgestelde planning;
- *producent*: deze maakt communicatiemiddelen (deels) zelf, produceert content, begeleidt andere professionals bij de productie van communicatiemiddelen of content en stuurt het gebruik ervan zodat de communicatie- en informatiedoelstellingen van de organisatie gehaald worden.

Drie opleidingsprofielen

De opleiding Communicatiesystemen bereidt studenten voor op de bovengenoemde beroepsrollen. De opleiding biedt daarbij drie profielen aan: BC, DC en ICM. De voertaal binnen het laatste profiel is Engels. Voor het opleidingsprofiel DC geldt dat in 2009 door de beroepsvereniging Cascadis nieuwe functieprofielen zijn opgesteld. Het opleidingsprofiel DC leidt op voor een aantal van deze profielen, zoals webmanager, projectleider en adviseur digitale communicatie. Op basis van het beroepsprofiel zijn ook de eindkwalificaties opnieuw geformuleerd en door de BVC gevalideerd. Een afgestudeerde van de opleiding bezit een bachelor in Communication.

Competentieprofiel

De opleiding heeft vanaf studiejaar 2009-2010 hard gewerkt aan de gezamenlijke inbedding van de drie profielen in het CROHO van Communicatiesystemen. De opleiding heeft een nieuwe competentieset opgesteld, geldend voor alle profielen. De drie opleidingsprofielen hebben nu een gemeenschappelijk competentieset, maar afhankelijk van de specifieke beroepsuitoefening varieert het toepassingsgebied van de competenties. Zo ligt bij het profiel BC de nadruk op alle crossmediale communicatiemiddelen. Bij ICM geldt hetzelfde alleen gaat het dan op de toepassing binnen het internationale en interculturele domein. Voor het profiel DC geldt dat alle competenties zich toespitsen op nieuwe media en toepassingen daarvan. Het competentieprofiel bevat de volgende negen competenties:

1. Probleem analyseren
2. Onderzoeken
3. Adviseren en planvorming
4. Ontwikkelen en ontwerpen
5. Produceren
6. Implementeren
7. Evalueren
8. Projectmatig werken
9. Professioneel handelen

Het opleidingsprofiel ICM heeft aan dit profiel bovendien een extra competentie toegevoegd. Competentie tien is: werken in een internationale en/of interculturele context.

Onderhoud competentieprofiel

Deze competenties vormen het referentiepunt en de basis voor het curriculum van de opleidingsprofielen. Het auditteam heeft geconstateerd dat er veel contact is tussen de opleiding en het werkveld. De opleiding beschikt over een beroepenveldcommissie ter validering van haar competenties. Het auditteam heeft notulen ingezien van overleggen met de beroepenveldcommissie en heeft geconstateerd dat er expliciet wordt gesproken over trends en ontwikkelingen binnen het vakgebied van communicatie en informatie en de betekenis hiervan voor het competentieprofiel en de curricula.

Belangrijke trends in beroepenveld die besproken zijn met het werkveld, zijn snelle technologische ontwikkelingen, digitalisering van de communicatie-uitingen, crossmediale toepassingen, toenemende interactiviteit waarbij stakeholders steeds vaker zelf content (mee) produceren, het vervagen van het onderscheid tussen interne en externe communicatie en een toename van het aantal zelfstandig ondernemers. Actuele vakkennis, creativiteit, innovatief vermogen, strategisch inzicht en ondernemerschap zijn daarom belangrijke kenmerken van professionals binnen deze branche.

Landelijk overleg

Binnen het landelijk opleidingsoverleg Communicatiesystemen (LOCS) voeren de vier hbo-instellingen die een opleiding communicatiesystemen aanbieden, meerdere keren per jaar overleg over actuele ontwikkelingen in het werkveld, het beroeps- en competentieprofiel en over afstemming en samenwerking tussen de opleidingen.

Internationalisering

De faculteit heeft aandacht voor de internationale component in de doelstellingen van haar opleidingen. Deze component is geformuleerd in termen van kennis van internationale ontwikkelingen, een mondiale blik en de vaardigheden om in interculturele settings te werken (*conceptagenda voor strategische beleidsvorming*). Het opleidingsprofiel ICM kent, zoals hierboven is gesteld, een tiende (extra) competentie, namelijk werken in een internationale en/of interculturele context. BC geeft aan dat zij vooral opleidt voor Nederlandse bedrijven op de Nederlandse markt, maar geeft toe dat ook hier de context steeds internationaler wordt.

De internationale oriëntatie zal verder versterkt worden door de profielen BC en DC internationaal aan te scherpen. Het gaat daarbij vooral om de vraag wat de toenemende globalisering van de beroepspraktijk betekent voor afgestudeerden en daarmee voor de inhoud van de lesprogramma's. Voor ICM geldt dat zij door de toename van het aantal studenten een uitbreiding noodzakelijk is van het aantal plaatsen bij netwerkpartners in het buitenland. Het doel is in om ieder geval 10 extra plaatsen te verkrijgen door middel van deelname aan conferenties en het sluiten van contracten met partners van andere faculteiten van de HU. Daarnaast zet de ICM in op de facilitering van de instroom van 80 visiting students per semester.

Tot slot

Het auditteam is van mening dat de eindkwalificaties van de opleiding CS corresponderen met de kerntaken van een (beginnend) beroepsbeoefenaar in het domein van communicatie en media. Continu aandachtspunt blijft volgens het team de profilering van de verschillende profielen *binnen* de opleiding CS, waarbij aandacht voor de verscheidenheid in de eenheid van belang is, maar ook voor de eenheid in de verscheidenheid.

Facet 1.2. Niveau: bachelor

- De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een bachelor

Oordeel: Goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Dublin Descriptoren

De eindkwalificaties van de opleidingsprofielen zijn gekoppeld aan de beschrijvingen van het niveau van een hbo-bachelor van de Commissie Hoger Onderwijs en voldoen aan de domeincompetenties van de sector Hoger Economisch Onderwijs (HEO). De opleiding geeft de graad van bachelor of Communication af en behoort tot het domein Communications binnen de sector HEO. De eindkwalificaties sluiten aan bij de Dublin descriptoren. De generieke domeincompetenties, vallend onder de Hbo-competenties, binnen Communications zijn:

1. Sociaal en communicatief (8, 9 en 10)
2. Zelfsturing en beroepshouding (8,9 en 10)
3. Taalbeheersing (5)
4. Onderzoeken (2)
5. Analyseren (1)
6. Formuleren en adviseren (3 en 4)
7. Ontwikkelen (4)
8. Realiseren/uitvoeren (5,6 en 8)
9. Evalueren (7)

Tussen haakjes staan de opleidingscompetenties CS waarin de generieke domeincompetenties zijn terug te vinden. Op basis van deze landelijke domeincompetenties is een eerste landelijke Body of Knowledge & Skills (BoKS) opgesteld voor het domein Communications. In de BoKS wordt per competentie dieper ingegaan op achterliggende basiskennis- en deskundigheidsgebieden.

De opleiding heeft een competentiematrix gemaakt waarin zij verantwoordt hoe ze het eindniveau van de opleiding realiseert en op welke plekken in het curriculum de competenties getoetst worden. In de studiegids staat verder een verantwoording van de vijf Dublin descriptoren (kennis en inzicht, toepassing van kennis en inzicht in een beroepsmatige context, oordeelsvorming, leervaardigheden en communicatie).

Beroepsproducten

Studenten dienen de behaalde competenties toe te passen in beroepsproducten. Het gaat om producten met een hoog praktijkgehalte waarbij de studenten wordt gevraagd op zoek te gaan naar een oplossing voor vragen/problemen van een (fictieve) opdrachtgever uit de beroepspraktijk. Zo kan een afgestudeerde, afhankelijk van zijn opleidingsprofiel, bijvoorbeeld een mediaplan opstellen met meetbare doelen ten behoeve van een gedefinieerde doelgroep.

Oordeelsvorming

Zowel de algemene competenties op hbo-niveau als de opleidingsspecifieke competenties omvatten bekwaamheden die expliciet zijn gericht op het maken van keuze in de beroepsuitoefening op zowel tactisch als operationeel niveau. De afgestudeerde is in staat problemen te analyseren en mogelijke oplossingsstrategieën tegen elkaar af te wegen. Zo kan een afgestudeerde bijvoorbeeld mediakeuze beoordelen en beargumenteren op basis van communicatieve eigenschappen en toepassingsmogelijkheden.

Zelfstandigheid

Binnen de opleiding wordt veel waarde gehecht aan het autonoom optreden van de student. Hij/zij moet in staat zijn taken zelfstandig uit kunnen voeren. Studenten leren, ook in het kader van hun studieloopbaan, zelfstandig, actief en doelgericht hun eigen leerproces vorm te geven.

Facet 1.3. Oriëntatie hbo

- De eindkwalificaties van de opleiding zijn mede ontleend aan de door (of in samenspraak met) het relevante beroepenveld opgestelde beroepsprofielen en/of beroepscompetenties
 - Een hbo-bachelor heeft de kwalificaties voor het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar in een specifiek beroep of samenhangend spectrum van beroepen waarvoor een hbo-opleiding vereist is of dienstig is

Oordeel: Voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op de overweging, dat de in facet 1.3 benoemde aspecten volledig in facet 1.1 aan de orde zijn geweest en het oordeel derhalve identiek is.

2. Programma

Facet 2.1. Eisen hbo

- Kennisontwikkeling van studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroepspraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk en/of (toegepast) onderzoek
- Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied / de discipline
- Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Interactie met de beroepspraktijk

Het onderwijs is gebaseerd op drie pijlers, te weten competentiegericht, vraaggericht en een sterke leeromgeving. De programma's zijn gerelateerd en ingericht aan de hand van het competentieprofiel. De student verwerft in ieder jaar van de opleiding een aantal competenties wat uiteindelijk resulteert in het competentieprofiel van een startende hbo-professional.

De vraaggerichtheid van het onderwijs hebben de profielen vormgegeven door overwegend opdrachtgestuurd onderwijs aan te bieden. Dit wil zeggen dat studenten in de meeste cursussen worden geconfronteerd met een relevant probleem uit de beroepspraktijk in de vorm van een opdracht die uitmondt in een specifiek beroepsproduct als analyse en/of oplossing voor het probleem. Daarbij worden studenten uitgedaagd om hun verworven kennis en vaardigheden toe te passen binnen de context van de actuele (internationale) beroepspraktijk. Dit doen zij in ieder geval tijdens hun stage. In het derde jaar van alle opleidingsprofielen lopen de studenten gedurende een half jaar stage binnen een organisatie, waarbij zij rechtstreeks kennismaken met de beroepspraktijk. Gedurende deze stage voert de student zelfstandig taken uit op het vakgebied van het opleidingsprofiel. De afstudeeropdrachten in jaar vier bestaan bij alle profielen uit het uitvoeren van een opdracht voor een reële opdrachtgever.

Internationale context

Voor ICM geldt dat de stage altijd gelopen moet worden binnen een organisatie die opereert in een internationale context. De voorkeur verdient het wanneer de stage in het buitenland wordt gelopen. Voor ICM geldt bovendien dat studenten in jaar drie wordt aangeraden om gedurende een half jaar een deel van hun studie, hun profileringsruimte, in het buitenland te volgen, de zogenoemde study abroad.

Gemeenschappelijke kern

De drie opleidingsprofielen van de opleiding CS hebben een gemeenschappelijke kern op het gebied van de domeinen:

- Communicatie
- (cross) Media
- Management en organisatie
- (onderzoeks-, taal- en beroeps)Vaardigheden

In onderstaande tabellen zijn de gemeenschappelijke onderdelen zichtbaar gemaakt met een donkere arcering. De lichter gearceerde delen zijn gedeeltelijke gemeenschappelijke qua inhoud, ongeveer 50%. Samen vormen zij het belangrijkste deel van de Body of Knowledge van de opleiding CS.

Communicatie

BC	DC	ICM
Interne communicatie	Interne communicatie	Internal Communication
Marketingcommunicatie	Marketing en communicatie	Marketing Communication
Inleiding bedrijfscommunicatie	Marketing en e-business	Individual and Communication
		Society and Communication
		Organisation and Communication
		Applied Communication
	Marketingcommunicatie 1 & 2	Consumer behaviour
		Branding
		Global marketing
		Marketing management
Strategische communicatie		Corporate Communication
		Trends, Issues en Ethics
		Communication Case

(cross) Media

BC	DC	ICM
Basisvaardigheden digitaal	Webvaardigheden	Multimedia skills
Inleiding digitale media	Web design	Web skills
Intranet	Intranetontwerp	Intranet
Redactie	E-publishing	Magazine
Indesign		Indesign
Mediatrends		Media trends
Beelddenken	Multi-mediale taalvaardigheid	Media literacy
Crossmediaal denken	Crossmediawijsheid	Crossmedia design
	Crossmediaproject A en B	Mediacase

Management en organisatie

BC	DC	ICM
Management en Organisatie	Organisaties in ontwikkeling	Organisational analysis
Integraal management	Investeren in communicatie	
Recht en actualiteiten		Media law
Kennisontwikkeling en informatie		Information management

(onderzoeks-, taal- en beroeps) Vaardigheden

BC	DC	ICM
Beroepsvaardigheden	Beroepsvaardigheden	Personal Development
Onderzoek	Evaluatieonderzoek	Research studies middels een donkere arcering. Dit is het belangrijkste deel van de Body of Knowledge van de opleiding C
	Testen en meten	Quantitative research
		Applied research
Engels		Engels basic
	Digital storytelling	Storytelling
Adviseren	Basisprincipes adviseren	
	Combinatie van adviesrollen	
Taalvaardigheid 1, 2 en 3	Schrijven voor beeldscherm	English shorties
		Interviewing
		Popularization
		Journalistic research
Copywriting		Persuasive techniques
	Realiseren	Project

Iedere cursus heeft een omvang van 5 EC, met uitzondering van de cursussen uit het eerste jaar ICM die verschillen in omvang.

Kennisontwikkeling

De opbouw van het programma's zijn op een dusdanige wijze ingericht dat actuele kennis uit de beroepspraktijk een wezenlijk onderdeel vormt van de curricula. Deze kennisoverdracht wordt op meerdere manieren gerealiseerd mede afhankelijk van de fase van de opleiding. Ten eerste vindt kennisontwikkeling plaats door middel van vakliteratuur en colleges. Ten tweede door geïntegreerde opdrachten van (fictieve) opdrachtgevers in de vorm van beroepsproducten. Ten derde door gastlessen door vertegenwoordigers uit de beroepspraktijk. Naast kennis vanuit het vakgebied wordt tijdens de bacheloropleiding ook basiskennis aangeboden uit relevante vakgebieden als organisatiekunde, bedrijfseconomie, recht en sociale wetenschappen.

Toegepast onderzoek

Vanaf september 2006 is het kenniscentrum van de FCJ van start gegaan. Het kenniscentrum stelt zich ten doel op basis van toegepast wetenschappelijk onderzoek inzicht te verwerven in de impact van media en communicatie op de samenleving en de (gewenste) consequenties voor de communicatieprofessionals in het private, publieke en zakelijke domein. Het kenniscentrum bevat drie lectoraten: Overheidscommunicatie (dr. Bert Pol), Crossmedia Content Business modellen en Beleid Nieuwe Media (dr. Harry van Vliet) en Crossmedia Content Kwaliteitsjournalistiek (dr. Piet Bakker). Bovendien kent de faculteit nog twee bijzondere lectoren namelijk Pieter Broertjes en Ad van Liempt.

Het auditteam heeft vastgesteld dat kennis vanuit de lectoraten direct terugkomt in het onderwijsprogramma. Het lectoraat van dr. Van Vliet heeft inhoudelijk de meeste verbanden met de opleiding. Het lectoraat is betrokken geweest bij twee projecten van Nieuwe Dingen Doen (zie hieronder) en de lector heeft diverse colleges gegeven in het reguliere onderwijs. Er zijn vanuit het lectoraat drie minoren ontwikkeld en ook zijn er diverse vakken ontwikkeld, zoals het vierdejaars vak Crossmedia bij Bedrijfscommunicatie. Een goed punt is volgens het auditteam de ontwikkeling van zogenoemde research templates die gebruikt kunnen worden bij het schrijven van een onderzoeksvoorstel en/of plan van aanpak in het afstudeertraject. De kenniskring van het lectoraat telt zes vaste docenten en vijf tijdelijke docenten. Er zijn drie studenten die participeren in de kenniskring als student-assistent en vijf studenten zijn afgelopen studiejaar afgestudeerd bij het lectoraat. (*Jaarverslag 2009. Lectoraat Crossmedia Content Business modellen en Beleid Nieuwe Media, d.d. januari 2010*).

Actualiteit

Het auditteam is van mening dat de opleiding er op een adequate manier voor zorgt, dat het programma actueel is en blijft. In het onderwijs wordt zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij de actuele ontwikkelingen in het vakgebied. Het docentenkorps heeft een sterke beroepsgerichtheid enerzijds door combinaties van docentschap met functies binnen de beroepspraktijk, anderzijds door lidmaatschap van diverse beroepsverenigingen en brancheorganisaties. Bij cursussen worden gastdocenten betrokken en daarnaast wordt het beroepenveld betrokken bij opdrachten en cursussen in het curriculum, onder meer bij Nieuwe Dingen Doen (zie hieronder). Ten slotte houdt de opleiding haar programma actueel door evaluaties met stagebedrijven over de inhoud van de opleiding en – zoals ook gesteld bij facet 1.1 – overleg met de beroepenveldcommissie over trends en ontwikkelingen en de betekenis hiervan voor de curricula.

Nieuwe Dingen Doen

In jaar 3 wordt een blok van het programma bij DC geheel gevuld door Nieuwe Dingen Doen (NDD). Studenten gaan binnen dit projectenbureau zelfstandig aan de slag met een professionele opdracht van een externe opdrachtgever uit overheid, non-profit sector en het bedrijfsleven. Bovendien wordt er binnen het programma DC bij de bepaling van de aangeboden thema's en rolcursussen in de hoofdfase ingespeeld op de actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Het auditteam heeft geconstateerd dat de naam 'Nieuwe Dingen Doen' uitstekend de lading dekt van het blok.

Studenttevredenheid

Studenten geven in het studenttevredenheidsonderzoek (STO) aan dat zij de opleiding voldoende praktijkgericht (3,3 op een schaal 1-5) vinden en dat deze aansluit bij actuele ontwikkelingen uit de beroepspraktijk (3,5). Ook de alumni van DC bevestigen deze resultaten. In de HBO Monitor 2008 geven zij de inbedding van de opleiding in de beroepspraktijk een 6,7 (schaal 1-10) en de aansluiting bij actuele ontwikkelingen in het vakgebied een 6,4.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma

- Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen
- De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma
- De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken

Oordeel: Voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Concretisering eindcompetenties

Zoals bij facet 2.1 is gesteld, zijn de programma's gerelateerd en ingericht aan de hand van het competentieprofiel. Ieder jaar van de opleiding draagt bij aan het realiseren van de competenties op een ander niveau, voor andere beroepstaken, -handelingen en -houding evenals naar inhoud, werkvorm en complexiteit. Per cursus staan een of meerdere competenties centraal. De betreffende competenties vormen de leidraad voor het geïntegreerde onderwijsprogramma van de cursus.

Studiehandleidingen

Het auditteam heeft o.a. via studiehandleidingen inzage gehad in de opzet van de onderwijsonderdelen. De beschrijving van deze opzet en de hierop volgende uitwerking in (inhoud en opbouw van het) programma is in elke handleiding volgens een vast format beschreven. Beschreven zijn:

- welke competenties op welk niveau gerealiseerd moeten worden;
- de specificatie van de competenties in niveau of deelcompetenties;
- de wijze waarop de competenties getoetst worden;
- de beoordelingscriteria;
- de inhoud van de cursussen.

Leerlijnen

De opleidingsprofielen werken met vier leerlijnen om het opleidingsprogramma te realiseren:

- *Conceptuele leerlijn*: deze is gericht op kennis en inzicht binnen het vakdomein, maar ook binnen relevante vakgebieden als organisatiekunde, bedrijfseconomie, recht en sociale wetenschappen. Binnen deze leerlijn wordt dus theoretische kennis onderwezen en getoetst binnen cursussen.
- *Integrale leerlijn*: hier werken studenten individueel of in groepen samen aan een of meerdere beroepsproducten afhankelijk van de opdracht of het probleem dat in de betreffende cursus of onderwijseenheid centraal staat. Studenten werken bij DC bijvoorbeeld in multidisciplinaire teams waarbij ze verschillende rollen aannemen. Voor ICM geldt dat studenten werken in multiculturele en internationale teams. De studenten worden binnen het project beoordeeld op verschillende inhoudelijke aspecten van het vak. Binnen deze leerlijn vindt de toepassing van kennis en inzicht plaats en tevens oordeelsvorming.
- *Vaardigheden leerlijn*: hier leren studenten beroepsvaardigheden aan. Het gaat hier om bijvoorbeeld tweede taal (Engels) voor BC, maar ook om vaardigheden op het gebied van taalbeheersing, journalistiek, communicatieve vaardigheden en ethisch denken en handelen.

Binnen de bovengenoemde leerlijnen is reflectie verweven. Studenten worden geacht te reflecteren op bijvoorbeeld de inhoud van het beroepsproduct dat zij in de integrale leerlijn vervaardigd hebben.

Persoonlijke profilering

Voor iedere student is er in de hoofdfase 30 EC aan profileringsruimte vrijgesteld. Studenten kunnen deze ruimte gebruiken om zich nader te profileren door zich te verbreden of te verdiepen. De HU biedt een groot aantal minoren aan waaruit studenten kunnen kiezen.

Mogelijkheid de geformuleerde eindkwalificaties te behalen

De opleiding heeft via competentiematrices per profiel de relatie tussen de verschillende onderwijsseenheden en de opleidingscompetenties gelegd. Uit deze matrix blijkt, dat de verschillende onderwijsseenheden alle opleidingscompetenties bestrijken. Het auditteam is van mening dat de inhoud van het programma studenten in voldoende mate de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindcompetenties te ontwikkelen. Hij heeft echter wel een aantal op- en aanmerkingen.

Het auditteam respecteert expliciet de gemaakte keuzes en de verschillen in context. Hij constateert dat de opleiding in de afgelopen periode op zoek is gegaan naar de gezamenlijkheid van de drie profielen en hard werkt aan:

- het aanscherpen van de opleiding CS;
- het verbijzonderen van de opleiding naar de verschillende opleidingsprofielen en
- het versterken van de samenhang tussen de profielen.

Het auditteam vindt niettemin dat het onderwijsprogramma strakker dan op dit moment het geval is aan het competentieprofiel kan worden verbonden. Elk opleidingsprofiel heeft een eigen programma en lijkt op het eerste gezicht geen aantoonbare dwarsverbanden te hebben met de andere profielen. Dit geldt ook voor het eerste jaar; in feite zijn er drie propedeuses. Tijdens de audit in september heeft het auditteam op basis van gesprekken met docenten en studenten geconcludeerd dat het gemeenschappelijke competentieprofiel wel degelijk het uitgangspunt is van waaruit de profielen vorm krijgen. De gemeenschappelijke inhoud is nu vaak verschillende geëtiketteerd in het programma en op verschillende momenten in de programma's ondergebracht. Het auditteam heeft de opleiding dan ook gevraagd om de relatie tussen de doelstellingen die CS-breed zijn geformuleerd en de inhoud van het programma van elk profiel op een samenhangende wijze inzichtelijk te maken.

De opleiding heeft – als antwoord op de vraag van het auditteam – aangegeven welke onderdelen in de verschillende programma's gemeenschappelijk zijn en welke onderdelen inhoudelijk verbanden vertonen. Dit overzicht hebben wij weergegeven bij facet 2.1 (*gemeenschappelijke kern*). Het auditteam is op basis van dit overzicht en de toelichting van de opleiding van mening dat de programma's garanderen dat de studenten die competenties halen die de opleiding zichzelf als doelstelling heeft gesteld. Het team vindt het van belang dat de gemeenschappelijke kennisbasis (nog) dieper in de curricula van de drie profielen wordt verankerd.

Een laatste opmerking betreft de internationalisering. Het auditteam heeft tijdens de audit goede voorbeelden gezien en gehoord van internationalisering in diverse studieonderdelen. Niettemin kunnen internationale aspecten in het curriculum versterkt worden, iets waar de opleiding zich van bewust is en waar zij stappen voor onderneemt, o.a. door de samenwerking met partnerinstellingen in het buitenland te structureren. Ook in de informatievoorziening op het gebied van internationalisering is nog ruimte voor verbetering. Studenten geven in het STO aan dat ze van mening zijn dat ze niet goed geïnformeerd worden over de mogelijkheden om naar het buitenland te gaan (stage, minor e.d.). Ook studenten ICM zeggen dit.

Studenttevredenheid

Studenten zijn tevreden over de inhoud van de opleiding (3,0). De studenten zijn van mening dat de cursussen goed aansluiten bij de omschreven leerdoelen (3,3) en dat deze goed omschreven worden (3,1). Uit de HBO monitor 2008 blijkt dat inhoud en niveau aanspreken, waarbij wel door 37% van de respondenten om versterking van de diepgang en moeilijkheidsgraad wordt gevraagd.

Het programma van het profiel DC wordt door een aantal afgestudeerden als te breed, niet moeilijk en met weinig diepgang ervaren. Dit opleidingsprofiel is daarom in 2008 gestart met een herpositionering en curriculumherziening. De herpositionering moest leiden tot een zwaarder programma met meer diepgang. Inmiddels heeft dit geleid tot een nieuw programma in jaar 1 (2008-2009) en jaar 2 van de opleiding (2009-2010). Het auditteam vindt dit een goed punt.

Facet 2.3. Samenhang programma

- **Het studieprogramma is inhoudelijk samenhangend**

Oordeel: Goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Gefaseerde opbouw

Het auditteam is van mening, dat het programma een goede verticale samenhang vertoont. De samenhang is gerealiseerd door een gefaseerde verticale opbouw, die aansluit bij het ontwikkelproces van de student. De opleiding bestaat uit twee opeenvolgende fasen met elk hun eigen opleidingsdoelen: de propedeutische fase en de hoofdfase (waarvan de afstudeerfase onderdeel is). In de studiejaren wordt steeds meer toegewerkt naar de toekomstige beroepspraktijk en de daarmee gepaard gaande competentieontwikkeling. In jaar één maakt de student kennis met de beroepspraktijk en beschikt over eerste basiskennis en –vaardigheden om onder begeleiding eenvoudige taak uit te voeren. De beroepstaak is reproductief en taakgericht. In jaar twee werkt de student toe naar de beroepspraktijk. Hij kan min of meer zelfstandig (probleemgerichte) taken uitvoeren in een praktijksituatie (eenvoudige context). In jaar drie en vier is er sprake van integratie van beroepspraktijken en specialisatie. De student beheerst alle noodzakelijk kennis en vaardigheden om in een complexe situatie professioneel te handelen. De student transformeert zich op deze manier in de vier jaar van oriënterend, op basis van een nog niet zo'n concreet beroepsbeeld, tot een startende professional die een volwaardig lid van de beroepsgroep kan zijn met genoeg strategische bagage.

Toenemende complexiteit

De competenties komen ieder jaar op een ander niveau terug in de opleidingsprofielen. De samenhang in de curricula wordt verder geborgd door een inhoudelijke afstemming tussen cursussen en modules. Verder wordt de opbouw van de curricula gekenmerkt door een toename in de zelfsturing door de student en door een toename in de complexiteit van de opdrachten/beroepsproducten. In de curricula van de opleidingsprofielen zit een logische opeenvolging van cursussen. De verschillende cursussen per jaar sluiten inhoudelijk en qua moeilijkheidsgraad op elkaar aan. Er is met andere woorden een logische volgorde. In jaar 1 van alle profielen vormen de eerste drie onderwijsblokken in feite samen flankerend onderwijs voor een integratiemodule in het vierde onderwijsblok.

Samenhang door leerlijnen

Een belangrijke bijdrage aan de verticale samenhang leveren de drie leerlijnen die door het hele curriculum heenlopen. Binnen de opleiding worden drie centrale leerlijnen onderscheiden: de conceptuele leerlijn, de integrale leerlijn en de vaardighedenleerlijn. Deze leerlijnen brengen ook samenhang in het curriculum (volgorde, clustering van werkvormen, aard van de inhoud). De leerlijnen zijn herkenbare en samenhangende onderdelen van het curriculum die door de opleiding heen een geleidelijke, logische opbouw kennen.

Binnen- en buitenschools programma

In het derde leerjaar loopt iedere student een stage van 30 EC. Tijdens de stage zijn er meerdere terugkomdagen waarbij de studenten in groepen in de vorm van intervisiebijeenkomsten met hun docentbegeleider reflecteren op hun werkzaamheden en ervaringen. Na afloop van de stage schrijft de student een stageverslag en vindt er een beoordeling plaats.

Studenttevredenheid

De studenten zijn van mening dat er voldoende samenhang in het programma is (3,2) ook vinden zij dat de stages voldoende aansluiten bij het overige onderwijs (3,1). In de HBO Monitor beoordelen de respondenten de inhoudelijke samenhang met een 6,3.

Facet 2.4. Studielast

- **Het programma is studeerbaar doordat factoren die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren, zoveel mogelijk worden weggenomen**

Oordeel: Voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Jaarplanning

De uitvoering van het onderwijs is beschreven in de studiegids. Ieder jaar van de studie omvat 60 EC en ieder jaar is verdeeld in vier lesblokken van tien weken. Ieder onderwijsblok omvat 15 EC bestaande uit een of meerdere cursussen van vijf EC. Per jaar zijn er vijf toetsmomenten. De student wordt twee maal per jaar in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan een toets voor een bepaald onderdeel. Verder is er na iedere toets een inzagemoment. De data voor de onderwijsperiodes, toetsweken, toetsinzage en vakantieperiodes staan in het jaarrooster, dat gepubliceerd wordt in de studiegids in de zomervakantie.

Contacttijd

De gemiddelde contacttijd van studenten per jaar is in jaar 1: 506 uur (gemiddeld 18,7 uur p/w), jaar 2: 592 uur (gemiddeld 21,1 uur p/w), jaar 3: 168 uur (gemiddeld 8.4 uur p/w) en in jaar 4 (zonder de minor) 5 uur (gemiddeld 0,95 uur p/w). De studenten worden bij alle opleidingsprofielen in alle jaren in een vast klassenverband geplaatst. Tijdens de profileringsruimte, de stage en het afstuderen lopen studenten een individuele route en worden zij individueel begeleid.

Studenthandleiding

Voor iedere cursus is er een studenthandleiding volgens een vast format die de student in staat stelt een concreet beeld te vormen van de inhoud van het betreffende onderwijs, wat er van de student verwacht wordt en welke faciliteiten er geboden worden. Iedere cursus heeft een eigen coördinator die ook aanspreekpunt is voor de studenten voor het betreffende onderwijs.

Evaluaties

Iedere cursus wordt, wanneer hij meerdere keren per jaar wordt aangeboden, twee keer per jaar door studenten geëvalueerd. Op basis hiervan kan ook de feitelijke studielast worden vergeleken met de formele studielast en kan waar nodig bijstelling plaatsvinden.

Informatievoorziening

De informatievoorziening naar studenten over en van de opleiding gebeurt voornamelijk door digitale media als een intranetomgeving en via de HU-email. Iedere student heeft een eigen HU e-mailadres. Op het intranet staan onder meer de studiegids, inclusief OER, de verschillende handleidingen, roosters en nieuws en mededelingen van en over de opleiding.

Ervaren studielast

De grootste groep studenten geeft aan gemiddeld tussen de 26 tot 30 uur aan de studie te besteden. Verder wordt de studiebelasting als goed ervaren, hoewel de spreiding over het jaar als onvoldoende wordt ervaren. Studenten geven aan tevreden te zijn over de informatievoorziening rondom de studievoortgang. Ook zijn de studenten tevreden over de operationele uitvoering van het onderwijs, vooral de communicatie over roosters alleen minder over het tijdig bekendmaken van het rooster.

Verbeteracties

Mede naar aanleiding van deze evaluaties heeft de opleiding voor het studiejaar 2010-2011 de volgende maatregelen in gang gezet om het rendement en de studeerbaarheid van de propedeuse omhoog te krijgen:

- opleidingsintroducties aan het begin van het jaar die mede als doel hebben dat studenten zich goed kunnen oriënteren op opleiding en beroep;
- studievoortgangsberaad (november, maart, mei): overleg tussen docenten en studieloopbaanbegeleiders na afloop van ieder onderwijsblok met als doel signalering van probleemstudenten;
- pleitsessies (juli): studenten mogen bij de Examencommissie pleiten om te blijven op de opleiding wanneer zij niet aan de bindend-negatief-studie-adviesnorm voldoen¹;
- SLB ingebed in onderwijs, conform facultair beleid waardoor mentoraatfunctie in jaar 1 versterkt wordt.

¹ Hierbij geldt dat er sprake dient te zijn van tot dan toe nog onbekende zwaarwegende redenen voor het niet halen van het benodigde aantal punten in de propedeuse.

Facet 2.5. Instroom

- **Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten:**
 - **hbo-bachelor: vwo, havo, middenkaderopleiding of specialistenopleiding (web) of daarmee vergelijkbare kwalificaties, blijkend uit toelatingsonderzoek**

Oordeel: Goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Instroom

Het auditteam vindt dat de opleiding een adequaat beleid voert op het terrein van instroom. De opleiding heeft een goed beeld van de instroommarkt en heeft haar onderwijsaanbod adequaat afgestemd op verschillende instroomgroepen door studenten in staat te stellen verschillende routes te volgen. Op basis van het FCJ-beleid wordt gestreefd naar een stabilisatie van het marktaandeel. Het toelatingsbeleid is verder gericht op een heterogene studentpopulatie te verkrijgen.

Het auditteam vindt het heel goed, dat de opleiding structureel veel aandacht besteedt aan instroomactiviteiten en het helder voorlichten van studenten. Dat gebeurt onder andere door voorlichtingsdagen die meerdere keren per jaar worden gehouden, waaronder een specifieke MBO-dag en een oriëntatiedag voor middelbare scholieren. Ook zijn er "meeloopdagen" voor potentiële instromers en is er een speciale dag ('dub-event') voor twijfelende potentiële instromers. De opleiding ICM verricht wervingsactiviteiten met name in Duitsland en Midden- en Oost-Europa. Daarnaast is er de website en verstrekt de opleiding voorlichtingsbrochures.

Introductieweek

Bij het opleidingsprofiel BC is in het studiejaar 2009-2010 een pilot gedraaid met een introductieprogramma in de eerste week van de studie. Tijdens dit programma worden de studenten nog meer geïnformeerd over de opleiding en de beroepspraktijk en worden ze geacht te reflecteren op de door hen gemaakte keuze. Door dit programma wordt getracht vroegtijdig bij te dragen aan de juiste studiekeuze van de student waardoor latere uitval mogelijk wordt voorkomen. Deze succesvolle startweek wordt verlengd.

Toelating

De toelatingseisen zijn vastgelegd in de onderwijs- en examenregeling. De opleiding heeft de toelatingseisen duidelijk vastgelegd. Ook de criteria en procedure voor toelating van studenten ouder dan 21 jaar zonder vereist diploma en buitenlandse studenten zijn helder.

Taalvaardigheid

Voor het opleidingsprofiel ICM bestaat het meest relevante onderscheid bij de instroom uit de taalvaardigheid. Daarom is beheersing van de Engelse taal bepalend voor toelating tot dit opleidingsprofiel. Elke buitenlandse student die zich aanmeldt voor de ICM is verplicht aan te tonen over het gewenste niveau van de Engelse taal te beschikken. Studenten leggen hiervoor – ongeacht hun vooropleiding – een instroomtoets af, respectievelijk een TOEFL of IELTS-toets.

Aansluiting

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding er op een verschillende manieren voor zorgt dat het onderwijs aansluit bij de verschillende instromende studenten. Dit doet de opleiding o.a. door:

- aandacht te schenken aan de eventuele achterstand van studenten op het gebied van Nederlands en Engels;
- voor het profiel DC een doorlopende leerlijn mbo-hbo aan te bieden. Studenten uit het mbo kunnen op basis van een verwante vooropleiding vanaf studiejaar 2009-2010 in 3,5 jaar hun bachelordiploma halen. Deze studenten krijgen in jaar één twee onderwijsblokken vrijgesteld. Afhankelijk van de aard en de zwaarte van de stage op het mbo kan de student ook de stage in jaar 3 vrijgesteld krijgen. De student heeft dan een programma van 3 jaar.
- aandacht te besteden aan studievaardigheden en benodigde studiehouding in het eerste studiejaar, in het bijzonder binnen het profiel ICM. De aansluiting tussen de vooropleiding van de buitenlandse studenten bij ICM en de competentiegerichte benadering is beperkt. Dit komt meestal doordat de instroom uit het buitenland vaak nog traditioneel is opgeleid. ICM kiest voor een zorgvuldige implementatie in jaar één van het competentiegerichte onderwijs, waarbij een balans gezocht wordt tussen enerzijds de buitenlandse studenten die nog weinig ervaring hebben met deze benadering en anderzijds de Nederlandse studenten die dat al hebben. Dit is ook een van de redenen om pas in het tweede deel van het eerste jaar een geïntegreerd project aan te bieden aan de studenten.

De faculteit geeft in haar conceptagenda aan dat zij te maken heeft met een studentenpopulatie die steeds meer divers is in sociaal-cultureel opzicht, in opleidingsniveau, in leeftijd, in geografische herkomst. Om de aansluiting tussen het mbo en opleidingen te vergroten participeert de faculteit in het G5 programma. Dit werkprogramma is gericht op het verhogen van het studiesucces onder niet-westerse allochtonen. Het programma – dat op de faculteit vertaald is in het project Keuze in beeld – richt zich op het verbeteren van het studiekeuzeprocess van mbo-studenten, het verbeteren van de studievaardigheden en het begeleiden van vertraagde studenten naar de eindstreep. Een van deelprojecten richt zich op de samenwerking rond en verbetering van de voorlichting aan mbo-studenten, uitwisseling van informatie over studieprogramma's, verbeteren van bestaande mbo-routes en het bieden van ondersteuning bij instroom in het hbo.

Studenttevredenheid

De uitval in jaar 1 blijkt hoog te zijn en ook de verblijfsduur van de propedeuse geslaagden laat een lichte stijging zien. De studenten geven aan tevreden te zijn over de aansluiting tussen hun vooropleiding en de opleiding. Bij de ICM geven de studenten aan iets minder tevreden te zijn over de aansluiting. Het auditteam constateert hier enkele aansluitingsproblemen met het niveau van de Engelse taalbeheersing. Buitenlandse studenten geven aan dat er duidelijk taalverschillen zijn tussen de buitenlandse studenten enerzijds en de Nederlandse studenten anderzijds. Dit bemoeilijkt in sommige gevallen de samenwerking tussen studenten. Met een groeiende instroom van Nederlandse studenten in ICM vindt het auditteam dit een aandachtspunt.

Facet 2.6. Duur

- **De opleiding voldoet aan de formele eis (240 studiepunten) m.b.t. de omvang van het curriculum:**
 - **hbo-bachelor: 240 studiepunten**

Oordeel: voldaan

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Duur

Uit de beschrijving van alle onderdelen uit het curriculum blijkt, dat de omvang van de opleiding correspondeert met 240 EC.

Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

- **Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen**
- **De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept**

Oordeel: Goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Onderwijsvisie

De opleiding sluit met haar onderwijspraktijk aan bij de onderwijsvisie van de HU en zoals deze is door vertaald door de FCJ. Dit betekent dat er competentiegericht onderwijs wordt aangeboden, toegespitst op opdrachtgestuurd onderwijs. De opleiding heeft de volgende invulling gegeven aan het FCJ beleid:

- de opleiding leidt competentiegericht op, vanuit een stevige kennisbasis;
- de student ontwikkelt de opleidingscompetenties in samenhang;
- het onderwijs is in hoge mate opdrachtgestuurd;
- de opleiding streeft naar direct contact met de beroepspraktijk en nauwe aansluiting bij de eisen die van daaruit gesteld worden;
- de leer- en werkomgeving sluiten in belangrijke mate aan op de professionele praktijk;
- de student is voor een deel zelf verantwoordelijk voor het traject dat hij in zijn studie loopt;
- de student stelt zich professioneel op.

Het auditteam is van mening dat de opleiding de onderwijsvisie op een goede manier vorm heeft gegeven. De keuze voor het didactisch concept is goed beargumenteerd en afgestemd met visie op leren, zoals geformuleerd op hogeschool- en faculteitsniveau. Het auditteam is van oordeel dat de opleiding op goede wijze ervoor zorg draagt dat het didactisch concept in lijn is met de doelstellingen.

Werkvormen

Het auditteam heeft een vertaling van het didactisch concept terug kunnen vinden in de uitwerking van het onderwijsprogramma. Er is een variatie in werkvormen afhankelijk van het doel van het onderwijs. Al naargelang het gaat om kennis, inzicht, vaardigheden en/of houding worden verschillende werkvormen ingezet. De werkvormen zijn gericht op de ontwikkeling van competenties in teamverband, maar ook op de ontwikkeling van de zelfstandige houding van de student. De opdrachten zijn bij uitstek het middel om theorie en praktijk met elkaar in verband te brengen en in een bepaald beroepsproduct te integreren en het leren vindt daardoor zo veel mogelijk in realistische leefomgevingen plaats. Bovendien is het groepsgewijs werken aan een opdracht een krachtige vorm om het vermogen om in teamverband te werken, te ontwikkelen. De opleiding streeft naar zo veel mogelijk uitdagende leeromgevingen. In 2008 heeft de opleiding hiermee de innovatieprijs van Surf gewonnen voor het gebruik van Sharepoint binnen het onderwijs.

Studenttevredenheid

Studenten zijn tevreden over de inhoud, de werkvormen en de wijze waarop het programma is ingericht. Uit het STO 2009 blijkt dat de voldoende afwisseling ervaren in de werkvormen (3,3), dat de gehanteerde leermiddelen en practica relevant zijn (3,3) en de werkvormen geschikt zijn voor het bereiken van de leerdoelen (3,2).

Facet 2.8. Beoordeling en toetsing

- Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd

Oordeel: Voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen

De FCJ heeft op facultair niveau de uitgangspunten voor het toetsbeleid vastgelegd in het document "Standaarden voor toetsing, FCJ, januari 2010". Dit is erop gericht om een kader te scheppen dat aansluit op het competentiegericht onderwijs. Naast het onderscheiden van drie toetsvormen (integraal, conceptueel en vaardigheden) werkt het ook uit hoe de faculteit wil omgaan met summatieve en formatieve toetsing. Tot slot verwoordt het facultaire kader in een aantal standaarden hoe de opleiding omgaat met validiteit, betrouwbaarheid, slagingspercentages, de relatie tussen toetsen en competenties en de toetsvormen. De opleiding is bezig om het facultaire toetskader te implementeren.

De faculteit en de daaronder vallende opleidingen hebben de kwaliteit van beoordeling en toetsing hoog op de agenda staan. De facultaire expertgroep toetsing houdt zich onder andere bezig met het verder aanscherpen en ontwikkelen van procedures en richtlijnen. Momenteel is zij hard bezig met het implementeren – en het door ontwikkelen – van toetsstandaarden. Ten slotte wil de expertgroep een toetsmatrix per opleiding ontwikkelen. De doorlooptijd van dit project is daarmee nog zeker ca. twee jaar. De resultaten van de expertgroep zijn zichtbaar in de bijgestelde wijze van beoordelen voor de projecten en verdere uitwerking en weging van criteria. De studiehandelingen van het nieuwe eerste jaar bevatten al de criteria waarop getoetst en beoordeeld wordt. Het auditteam is positief over de reeds ingezette verbeteringen en vindt de planvorming van de expertgroep toetsing vertrouwenwekkend. Monitoring van de planvorming acht het team essentieel.

Het auditteam vindt het een goede zaak dat de faculteit en de opleiding ook inzetten op scholing van docenten op het gebied van beoordeling en toetsing. Er is een algemeen traject ingezet voor deskundigheidsbevordering van de docenten. Voor de expertgroep toetsing (zie ook facet 3.3) en voor enkele onderwijsontwikkelaars van de faculteit wordt een speciaal deskundigheidsbevorderingstraject in studiejaar 2010-2011 in gang gezet om de expertise op het gebied van onderwijsontwikkeling en toetsing te versterken. Dit traject staat onder leiding van een externe adviseur.

Meeliften

Aandachtspunt is en blijft het voorkomen van 'meeliftgedrag'. Tijdens de audit is gebleken dat dit probleem scherp op het netvlies van de opleiding staat. Zo worden in toenemende mate individuele toetselementen toegevoegd aan de groepsbeoordelingen. Studenten moeten hun individuele bijdrage aan het projectproduct en het projectproces aan kunnen tonen, bijvoorbeeld via een reflectieverslag of een logboek.

Examencommissie

De taken en rollen van de examencommissie zijn geoperationaliseerd in het reglement examencommissies en de leden zijn hiervan goed op de hoogte. De examencommissie ziet toe op de naleving van het Onderwijs- en Examenreglement en beslist bij onduidelijkheden en geschillen. De commissie ziet tot nu toe zelf toe op borging van de kwaliteit van de examinering en toetsing. In het gesprek met de examencommissie bleek dat de commissie zich bewust is van haar veranderende rol in het nieuwe accreditatiestelsel. Zij opereert nu meer proactief ten aanzien van het aanstellen van examinatoren en externe deskundigen.

Variëteit aan toetsvormen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding een veelheid aan toetsen hanteert, elk met een eigen doel en functie. Voorbeelden hiervan zijn: tentamens, simulaties, individuele- en groepstoetsing, tussenopdrachten en eindopdrachten. De toetsing vindt plaats conform de regelgeving van de opleiding en staat beschreven in de studiehandleidingen en de Onderwijs- en Examenregeling.

Relatie leerdoelen en toetsvorm

De gehanteerde toetsvorm is gerelateerd aan de leerlijn waarbinnen een module valt. In de conceptuele leerlijn wordt de kennis voornamelijk getoetst door middel van meerkeuzetoetsen (Dublin descriptor kennis en inzicht en toepassen van kennis en inzicht). In de integrale leerlijn wordt getoetst door middel van (tussen) opdrachten en presentaties (Dublin descriptor toepassen van kennis en inzicht en oordeelsvorming) en binnen de vaardigheden leerlijn door middel van simulaties en leerverslagen of dossiers (Dublin descriptor communicatie en leervaardigheden).

Inzage en feedback

Tentamenresultaten worden uiterlijk vijftien werkdagen na afloop bekend gemaakt, de uitslag van mondelinge tentamens direct. Na elke toets is er in het volgende onderwijsblok een vast inzagemoment en feedback. Een student kan in hetzelfde studiejaar voor dezelfde cursus ten hoogste voor twee tentamenmogelijkheden inschrijven.

Het werkveld als beoordelaar

Het werkveld is betrokken bij de beoordeling van de afstudeeropdracht van de student. Bij het buitenschools programma (stages) vindt het oordeel ook plaats door de betreffende begeleider vanuit school volgens een vast beoordelingsformat, waarbij het oordeel van de praktijkbegeleider wordt meegenomen. De praktijkbegeleiders gebruiken bij hun beoordeling ook een vast beoordelingsformat.

Studenten over toetskwaliteit

Studenten geven aan tevreden te zijn over de wijze van toetsen en de beoordeling van de opleiding, met uitzondering van ICM-studenten. Dit laatste zit hem vooral in de wijze van toetsen en beoordelen. Zij zijn alleen ontevreden over het tijdstip waarop de resultaten van de toetsing bekend gemaakt worden. Voor het verbeteren van het tijdig publiceren van de studentresultaten liggen de deadlines vast en zijn deze ook opgenomen in het examenreglement. In het kader van personeelsbeleid (RGW-cyclus) worden docenten die deadlines overtreden consequent aangesproken.

Conclusie

Het toetsbeleid van de opleiding is in ontwikkeling en op de goede weg, maar er moet nog wel het nodige gebeuren om de toetsing goed te laten aansluiten op het competentiegerichte onderwijsmodel. Het auditteam heeft op basis van het ingezette facultaire beleid en de reeds genomen maatregelen vertrouwen in de verdere ontwikkeling van het toetsbeleid beoordeelt dit facet daarom als voldoende.

3. Inzet van personeel

Facet 3.1. Eisen hbo

▪ Het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Beleid

Docenten zijn veelal niet gebonden aan één opleiding(sprofiel), maar geven les bij verschillende opleidingen in het instituut en/of de faculteit. Zo hebben veel docenten BC hun oorsprong in de opleidingen Journalistiek en Communicatiemanagement. Het Instituut geeft hiermee vorm aan het facultaire personeelsbeleid. Er wordt in dit beleid bewust gekozen voor de inzet van een flexibele formatie. Dit betekent ook dat er gestuurd wordt op het inzetten van docenten met deeltijdaanstellingen die daarnaast in de beroepspraktijk werken en van freelancers direct uit die beroepspraktijk; dit in combinatie met docenten met een vaste aanstelling die de kern van een docententeam van een opleidingsprofiel vormen.

In een conceptagenda voor strategische beleidsvorming heeft de faculteit thema's benoemd die de komende jaren nader uitgewerkt zullen worden. Een van die thema's is 'de docent in de kennisorganisatie'. De professionele ontwikkeling van de docent krijgt onder andere richting vanuit de doelstelling dat meer docenten actief vanuit c.q. in de beroepspraktijk moeten zijn. De faculteit wil de komende jaren de slag maken naar een volwaardige kennisorganisatie met een daarbij passende docentenpopulatie. Dit betekent dat docenten zowel vakinhoudelijk up-to-date moeten zijn. De laatste jaren gaan de ontwikkelingen rondom digitalisering en crossmedialiteit binnen het communicatievak erg snel en de aansluiting op deze ontwikkelingen binnen het docentencorps verdient aandacht.

Achtergrond docenten in het werkveld

Het auditteam heeft geconstateerd dat het onderwijs binnen de opleiding uitgevoerd wordt door docenten die actief betrokken zijn vanuit, dan wel in de (internationale) beroepspraktijk. Zij weten goed wat er speelt in het werkveld en zijn in staat om deze kennis door te vertalen naar het onderwijs. Er is een aantal docenten dat geen recente ervaring heeft in de beroepspraktijk of altijd als docent in het onderwijs werkzaam is geweest. Een groot deel van het onderwijs wordt niettemin verzorgd door freelance docenten, gastdocenten uit de praktijk en docenten met een parttime aanstelling die daarnaast nog werkzaam zijn in de beroepspraktijk.

Het auditteam heeft de CV's van docenten ingezien en heeft voldoende voorbeelden gezien van docenten die een verbinding kunnen leggen tussen de opleiding en de voor een opleiding relevante beroepspraktijk. Een aantal voorbeelden van relevante activiteiten van docenten in de beroepspraktijk: freelance correspondent, vertaler, redacteur, hoofd marketing (Dyson Benelux), (communicatie)adviseur (senioradviseur Public Management bij DHV, teamleider Leene.txt, VolkerRail, CMG Telecom & utilities, Hinfelaar PR), projectmanager, (freelance) webdesigner, voorlichter (Universiteit Utrecht). Eén docent was tot 2006 communicatie consultant in Zimbabwe.

Relaties met het werkveld

De docenten onderhouden een relatienetwerk op hun eigen vak- of expertisegebied voor de operationalisering in de onderwijseenheden. Het merendeel van de docenten heeft regelmatig contact met de beroepspraktijk in de vorm van stagebegeleiding en de begeleiding van (afstudeer)projecten. Daarnaast zijn docenten lid van beroepsnetwerken (Logeion, de Utrechtse Communicatiekring) en nemen ze deel aan symposia of relevante (landelijke) overleggen.

Een aantal docenten draagt actief bij aan het onderzoek in de kenniskring Overheidscommunicatie of in de kenniskring Crossmedia Content.

Bij het adviesbureau Scompany en het projectenbureau Nieuwe Dingen Doen leggen docenten, die als senior accountmanager cq. als coach en consultant opereren voor studenten, rechtstreeks contact met het werkveld. Bovendien is het werkveld (waaronder ook alumni) vertegenwoordigd in de Raad van Commissarissen van Scompany.

Studenten en werkveld over werkveldkennis docenten

Uit de studenttevredenheidsonderzoeken en uit onderwijsevaluaties blijkt dat de studenten tevreden tot zeer tevreden zijn over de mate waarin docenten praktijkgericht zijn en op de hoogte zijn van de beroepspraktijk. Studenten waarderen de praktijkkennis en –ervaring van docenten in de HBO Monitor met een 6,3 (op een schaal 1-10) en in het STO 2009 met een 3,3 op een 5-puntsschaal.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

- Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Docent-studentratio

Het instituut heeft 109 medewerkers in dienst verdeeld over 95,67 fte. Er is een toename van uitwisseling van docenten tussen de opleidingen en zelfs tussen de instituten van de FCJ. Ieder opleidingsprofiel heeft zijn eigen vaste team, waarbij de teams van BC en ICM door hun recente oprichting meer te typeren zijn als netwerkorganisaties. Sinds studiejaar 2009-2010 hebben de profielen voor het eerst een eigen kernteam van (toen) 15 docenten. De meeste docenten bij de profielen BC en ICM werken ook bij andere opleidingen binnen de faculteit en/of werken op freelance basis.

De docent-studentratio is 1:27,6 (per 1 fte OP (op basis van 4164 studenten), inclusief PNIL (Personeel Niet In Loondienst). Dit vindt het auditteam voldoende om het onderwijs met de gewenste kwaliteit te kunnen verzorgen.

Personeelsplanning

De opleiding heeft voldoende zicht op de vraag in hoeverre de docentformatie voor de komende jaren voldoende is om het opleidingsprogramma (coördinatie, onderwijs, begeleiding) uit te voeren. Het meerjarenpersoneelsplan FCJ is uitgangspunt voor het personeelsbeleid van het instituut. Op een aantal aspecten is het personeelsbestand nog niet in lijn met de facultaire streefnormen. Zo lijkt de leeftijdsverdeling van het personeelsbestand enigszins uit balans. De gemiddelde leeftijd van het personeel is 47,5 jaar. Een aantal kerndocenten stroomt binnen nu en afzienbare tijd uit in verband met leeftijd.

Het uitstromen van oudere docenten geeft de opleiding kansen om het docentencorps aan te vullen op die manier die het beste bij de toekomstvisie van de opleiding past. De opleiding heeft een duidelijke visie m.b.t. de aanvulling van het docentencorps. Zij wil inzetten op een gezonde mix van vaste en tijdelijke aanstellingen en freelancers. Het merendeel van de docenten heeft nu minimaal een aanstellingsnorm van 0,8 fte. Hierdoor is het combineren van het docentschap met werkzaamheden elders voor deze groep moeilijk. Bij de aanname van nieuw personeel wordt gekozen voor docenten met een kleinere aanstellingsomvang (>0,7fte). Het is zaak om de kansen die er liggen goed te benutten. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding zich hier expliciet van bewust is.

Werklast en werkdruk

In het Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) 2009 geven medewerkers aan een hoge werkdruk te ondervinden, veel verstoring van de werk-thuis balans te ervaren en meer emotionele belasting te ervaren. Daartegenover worden er veel positieve energiebronnen ervaren als autonomie en ontplooiingsmogelijkheden. Bovendien ervaren de medewerkers waardering (en sociale steun) door hun leidinggevende als ook de ontvangen prestatiefeedback. De medewerkers ervaren in relatie tot de HU medewerker niet meer of minder werkstress. De opleiding spreekt daarnaast regelmatig met de docenten over de werkdruk en waar mogelijk worden verbetermaatregelen getroffen.

Studenten over capaciteitsinzet

Studenten zijn over het algemeen tevreden over de persoonlijke aandacht die zij krijgen van docenten en begeleiders en over de bereikbaarheid van de docenten.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

- **Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Vak-, onderwijs- en organisatorische kwaliteit

Uit de CV's blijkt dat de kennis en vaardigheden van alle aspecten van de beroepsuitoefening in het team aanwezig is. Het instituut telt op dit moment 59 docenten die over een mastertitel beschikken (54%). Er zijn 4 docenten gestart met een masteropleiding. De docenten die dit jaar zijn aangenomen beschikken allemaal over een mastertitel. 5% van het docentencorps van het instituut is gepromoveerd en 2 docenten zijn bezig met een promotieonderzoek binnen de lectoraten. Diverse docenten hebben onderzoekservaring.

Aannamebeleid

Het auditteam heeft kunnen constateren, dat de opleiding in haar aannamebeleid kwaliteitseisen stelt aan haar personeel: in termen van werkervaring (zie facet 3.1), maar ook in termen van opleiding en scholing (vak- en disciplinekennis). De HU heeft als doelstelling dat in 2017 alle docenten een masteropleiding hebben en dat 20% van het docentenbestand aan het promoveren of gepromoveerd is. In de conceptagenda voor strategische beleidsvorming heeft de faculteit thema's benoemd die de komende jaren nader uitgewerkt zullen worden. Een van de doelstellingen is dat de faculteit een meer diverse docentenpopulatie wil creëren: in sociaal-cultuur opzicht, in opleidingsniveau, in leeftijd en in geografische herkomst. Prioriteit zal worden gegeven aan het bevorderen van meer diversiteit in het personeelsbestand (o.a. door het inzetten van rolmodellen op instituten met veel allochtone studenten) en aan het volgen van masteropleidingen door docenten.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de faculteit een goed lopend inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers heeft. Het team vindt dit een goed punt. Het programma omvat een aantal belangrijke ingrediënten: nieuwe medewerkers krijgen begeleiding van een mentor, een ervaren collega die ze wegwijs maakt in het werk zelf. Mede hierdoor krijgen deze nieuwe collega's een goede ontvangst. Alle belangrijke informatie is daarnaast meteen beschikbaar via het inwerkprogramma op de intranetsite. Naast de leidinggevende en de mentor zijn ook P&O en het secretariaat betrokken bij dit inwerkprogramma.

Scholing

Volgens het meerjarenpersoneelsplan (2008-2012) krijgt de deskundigheidsbevordering van op drie gebieden gestalte, te weten:

1. ontwikkeling van het actuele kennisniveau in de vakgebieden waarvoor de FCJ opleidt;
2. ontwikkeling van onderwijskundige en didactische competenties en;
3. ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden.

Ad 1) FCJ leidt studenten op voor een dynamisch beroepenveld waarin innovaties en technologische ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgen. Het is essentieel dan een opleiding als CS de aansluiting met het beroepenveld houdt door docenten te stimuleren hun specifieke vakkennis en vaardigheden op niveau en actueel te houden en door die kennis met elkaar te delen. De faculteit wil in het bijzonder aandacht voor ontwikkelingen rondom nieuwe media en crossmedialiteit op studiedagen. De komende beroepenveldmiddag voor de opleiding CM staat geheel in het teken van crossmediale ontwikkelingen in het vakgebied. Vanwege het belang van het onderwerp commerciële communicatie binnen de opleidingen van de faculteit en in het communicatiedomein in het algemeen wordt er in 2010 acquisitie gedaan voor de realisatie van een lectoraat commerciële communicatie.

Ad 2) De individuele kwaliteit van docenten is hoog op het vakinhoudelijke vlak, maar wisselt op het didactische en onderwijskundige vlak. Tien procent van de aanstelling van iedere medewerker is gereserveerd voor deskundigheidsbevordering. De meeste docenten nemen deel aan hogeschool- of instituutsbrede werk- en expertgroepen, met name op het gebied van toetsing (invoering toetsingskader FCJ), onderwijsontwikkeling, studieloopbaanbegeleiding en competentiegericht onderwijs. De docententeams van de verschillende opleidingen worden verder geschoold in de inrichting en uitwerking van het onderwijs op blok- of cursusniveau door middel van studiedagen. Enkele voorbeelden van recente bij- en nascholing zijn:

- een docent heeft een cursus online marketing gevolgd en een cursus social media;
- een docent heeft een cursus e-commerce en online communicatie gevolgd;
- diverse docenten hebben cursussen gevolgd op het gebied van coaching, presentatietechnieken en/of onderzoeksvaardigheden.

Ad 3) Het studiejaar 2009-2010 is al een groep van vijftien docenten verder geschoold in onderzoeksvaardigheden. Deze scholing is vormgegeven vanuit het kenniscentrum en deze professionalisering zet het instituut in 2010-2011 voort voor andere docenten.

Borging kwaliteit personeel

Bewaking en borging van de personeelskwaliteit vindt mede plaats via de functionerings- en beoordelingsgesprekken. Hierbij wordt de HU-brede systematiek toegepast van de RGW-cyclus. Het auditteam heeft vastgesteld dat de functioneringsgesprekscyclus aantoonbaar wordt gevoerd en dat scholing en ontwikkeling daarbij een standaard gespreksonderwerp is. De RGW-cyclus borgt zodoende de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers in combinatie met de doelstellingen en ambities van de organisatie.

Het auditteam ziet dat de opleiding de afgelopen periode al een stap voorwaarts heeft gemaakt m.b.t. de inhoudelijke afstemming, het uitwisselen van ervaringen en *good practices* en het uniformeren van gezamenlijke processen. Dat neemt niet weg dat het auditteam vindt dat de opleiding op een meer systematische en samenhangende wijze kan werken aan kennisdeling en kenniscirculatie (op opleidingsniveau).

Tevredenheid studenten

Studenten zijn in het STO 2009 positief over de docenten. Zij vinden hen inhoudelijk voldoende deskundig en vinden dat de docenten voldoende didactische kwaliteiten hebben. Ook de HBO Monitor laat een positief beeld zien.

4. Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

- Huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Het auditteam heeft tijdens de audit zowel het faculteitbrede voorzieningenniveau beoordeeld alsook de opleidingsspecifieke voorzieningen in die beoordeling betrokken. De eigen bevindingen van het auditteam werden bevestigd door de gesprekken met de studenten.

Gebouw

Het eigen gebouw van de faculteit waar ook de opleiding CS is ondergebracht, creëert – zo geven studenten aan – een veilige en prettige studieomgeving. Tijdens de audit bleek dat het gebouw aan de buitenkant een duidelijk eigen identiteit heeft en duidelijk afsteekt bij de andere HU-gebouwen en de Utrechtse universiteit die in de directe omgeving gelegen zijn.

De diversiteit aan werkvormen binnen het onderwijsprogramma is terug te vinden in het gebouw van de faculteit. Er zijn ruimtes voor zelfstudie, projectruimtes, trainingslokalen, computerruimtes, multimedialabs, hoor- en werkcollegeruimtes en zelfs eigen tv- en radiostudio's. Bij het ontwikkelen van het rooster wordt rekening gehouden met de benodigde faciliteiten. Alle lokalen hebben standaard een white-board, een overheadprojector en bezitten een beamer of een LCD scherm. Sommige lokalen hebben een dvd/video recorder. Voor de ondersteuning van lessen zijn meerdere beamers en laptops beschikbaar. Er is in het gebouw een grote collegezaal. Daarnaast is er een groot aantal vrije werkplekken voor individuen en kleine groepen beschikbaar. Daarnaast beschikt de faculteit over een eigentijds ingericht restaurant en een eigen cafévoorziening.

ICT

Het gebouw heeft een draadloos netwerk waardoor studenten en docenten overal draadloos in kunnen loggen op de schoolserver en het internet. Voor studenten is er een speciale laptopregeling waarmee het gebruik van laptop en wifi gestimuleerd wordt. Studenten hebben in het studielandschap de mogelijkheid om op veel plekken met hun laptop te werken. Hierbij is ook rekening gehouden met draadloze computeraansluitingen en contactdozen.

Binnen de HU wordt gewerkt met het onderwijsinformatiesysteem Osiris. De informatievoorziening wordt verder ondersteund met de HU-internetsite en een intranetomgeving Sharepoint. Werkplekken zijn standaard uitgerust met de nieuwste Microsoft Office-applicaties. Alle software nodig voor het onderwijsprogramma, is beschikbaar op de studentencomputers. Alle systemen kunnen ook van buiten de hogeschool worden benaderd. Studenten kunnen met hun eigen laptop op het draadloos netwerk inloggen binnen de FCJ en de HU. De HU verschaft alle studenten een gratis emailaccount.

Mediatheek/bibliotheek

De HU beschikt over negen mediatheken. De FCJ heeft een eigen uitstekend ingerichte mediatheek. De mediatheek heeft een eigen collectie van ca. 15.000 banden (boeken, naslagwerken, scripties, dvd's) en ca. 180 betaalde (vak)tijdschriftabonnementen op het vakgebied van (digitale) communicatie en journalistiek. Ca. 30-40% is niet Nederlandstalig. Ook heeft de mediatheek een aantal Engelstalige communicatiebladen in de collectie. Al het FCJ-materiaal is voor studenten toegankelijk via de gezamenlijke catalogus die door alle mediatheken van de HU wordt gevuld en onderhouden. Hierdoor hebben studenten en medewerkers ca. 180.000 banden tot hun beschikking.

Het auditteam heeft een rondleiding door de mediatheek gekregen van de informatiespecialist. Het team heeft geconstateerd dat er een consistent collectiebeleid wordt gevoerd en dat de mediatheek veel energie steekt in het toegankelijk maken van informatie (bijvoorbeeld door het geven van instructies in mediatheekgebruik en in informatie zoeken, zowel aan eerstejaars als aan afstudeerders en door het geven van docententrainingen samen met andere HU-mediatheken). De HU is geabonneerd op landelijke databanken (o.a. LexisNexis, Academic Research, Communication & Mass Media Complete, Business Source Elite, Marketing etc.) die medewerkers en studenten kunnen raadplegen.

Studenten en docenten over voorzieningenniveau

Studenten en docenten zijn tevreden over de studiefaciliteiten, de bibliotheek/mediatheek, de onderwijsruimten en de ICT-voorzieningen.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

- De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang
- De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Studiebegeleiding

De Faculteit heeft in 2006 haar contouren voor een visie op SLB vastgelegd. Dit betrof een basisprogramma waarbinnen de opleidingen veel ruimte hadden om zaken naar eigen inzicht in te vullen. Dit leidde tot aanzienlijke verschillen in uitvoering. In 2008-2009 is het SLB-programma geëvalueerd en op basis daarvan herzien. Hieruit is een 'best practice' advies gekomen dat in het kort neerkomt op:

- vereenvoudiging;
- integratie in het onderwijs;
- betere verwijzing en;
- meer ruimte voor begeleiding op maat.

Vanuit het advies is een facultair SLB-beleid geformuleerd met bovenstaande punten. Het beleid wordt nu uitgevoerd. Dat houdt in dat SLB verder geïntegreerd wordt in de curricula, zeker waar nieuw onderwijs ontwikkeld wordt. Ook wordt SLB eenvoudiger: het wordt geen apart onderwijs meer, maar vanzelfsprekende en geïntegreerde ondersteuning voor studenten in de vorm van coaching.

In de propedeuse is de studieloopbaanbegeleiding intensief en ligt de focus op studieoriëntatie en studieplanning. In jaar 2, 3, en 4 is studieloopbaanbegeleiding ingevuld met concrete studie coaching en is er aandacht voor de professionele ontwikkeling van de student.

Het merendeel van de SLB'ers binnen de faculteit is gecertificeerd. De kwaliteit van de studieloopbaanbegeleiding was soms afhankelijk van de persoonlijke kwaliteit van de docent die deze taak vervulde. Daar waar docenten dit gemotiveerd en met hart en ziel hebben gedaan, zijn studenten tevreden. Een aantal docenten bleek minder gemotiveerd voor deze taak. Het volgen van de HU-training certificeringstraining voor SLB'er blijkt geen garantie te vormen voor een goede uitvoering. Sommige SLB'ers blijken onvoldoende op de hoogte van het curriculum om studenten goed bij keuze van onderdelen te begeleiden. Bij de keuze voor de personele invulling van SLB is dit jaar bewust strenger geselecteerd op de motivatie van docenten voor deze taak. De coachende rol van de SLB'er is zo versterkt. Het auditteam acht dit een goede zaak.

Het auditteam acht de studiebegeleiding adequaat met het oog op de studievoortgang. Het team is van mening dat SLB door de integrale opname in het opleidingsprogramma een verhoogde toegevoegde waarde heeft voor studenten. Tijdens de audit is gebleken dat de docenten in de rol van studieloopbaanbegeleider en stagebegeleider goed op de hoogte zijn van de ontwikkeling van elke student en hem daarbij op een prima wijze ondersteunen. De studieloopbaanbegeleider monitort de studenten actief op dreigende uitval en studieovertraging. Hij wordt hierin ondersteund door het onderwijsbureau, dat – zowel regelmatig als op verzoek – lijsten verstrekt van studenten met (dreigende) studieachterstand.

Studenten over de studiebegeleiding

In het STO 2009 zijn nog niet de effecten van de ingevoerde verbeteringen te zien: studenten zijn (nog) niet positief over de studiebegeleiding. Tijdens de audit geven studenten aan over het algemeen inmiddels meer tevreden te zijn over de studiebegeleiding. Zij voelen zich geen nummer, ervaren korte lijnen met de docenten en roemen met name de stagebegeleiding.

ICM-studenten zijn erg positief over het buddy systeem dat het profiel heeft. In dit systeem wordt een buitenlandse student aan een Nederlandse student gekoppeld die hem of haar wegwijs maakt.

Informatievoorziening

Studenten worden op een adequate wijze geïnformeerd over het opleidingsprogramma, de begeleiding en de studievoortgang via intranet (Sharepoint). Alle onderwijsmaterialen voor de opleiding zijn hier terug te vinden. De opleiding CS verzorgt ook regelmatig een digitale nieuwsbrief met informatie over actuele onderwerpen.

Studenten over de informatievoorziening

Studenten zijn niet tevreden over de informatievoorziening. Zij geven aan onvoldoende geïnformeerd te zijn. De opleidingsmanagers hebben met de klassenvertegenwoordigers en de opleidingscommissies onderzocht welke informatie wordt gemist en waardoor dit komt. Studenten zijn vooral ontevreden over informatie over hun cijfers en over hun roosters(wijzigingen). In vergelijking met 2008 laten de cijfers in ieder geval een stijging zien. De STO-cijfers zijn een aansporing het ingezette verbeteringstraject vol te blijven houden. Uit de scores van de cursusevaluaties blijkt deze ontevredenheid overigens minder duidelijk. Over de informatie over de cursussen zijn de studenten tevreden.

5. Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

- De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Kwaliteitsbeleid

De interne kwaliteitszorgcyclus van de opleiding volgt – volgens HU-beleid – de jaarlijkse planning- en controlecyclus (P&C) met jaarplannen. De opleiding sluit zich aan bij de visie van de Hogeschool Utrecht dat de essentie van kwaliteitszorg ligt in het systematisch doorlopen van de PDCA-cyclus bij alles wat zij doet. In de externe kwaliteitszorgcyclus volgt de opleiding een zesjarige cyclus, die bestaat uit opeenvolgende interne audits en externe visitaties. Zo is er bij de opleiding in 2009 een interne audit uitgevoerd.

De jaarlijkse planning- en controlcyclus start met het vaststellen van een facultaire werkagenda door het directieteam. Deze agenda wordt mede bepaald op basis van verzamelde managementinformatie, trends in het beroepenveld, marktontwikkelingen en uitkomsten van (interne) audits. Het meerjarenbeleid van de faculteit (*Conceptagenda voor strategische beleidsvorming FCJ 2008-2012*) en de HU (*HU kiest richting, Koers 2012*) vormt het kader waarbinnen wordt geopereerd. Het facultaire beleid en de bijbehorende streefcijfers worden jaarlijks vastgelegd in een managementcontract tussen CvB en faculteitsdirecteur. De facultaire werkagenda vormt de basis voor de jaarplannen per organisatieonderdeel van de faculteit. Bij de opleiding CS zijn er afzonderlijke jaarplannen voor de drie profielen.

Operatie Tackle

Medewerkers van de FCJ hebben in het kader van 'Operatie Tackle' de afgelopen periode alle belangrijke processen beschreven die betrekking hebben op de onderwijsorganisatie. Waar nodig hebben zij deze processen verbeterd. Deze procesoriëntatie heeft geleid tot betere afstemming en afspraken, vastgelegd in het FCJ-proceshandboek 'GOED WERK'. Kwaliteitszorg is met dit project weer nadrukkelijk onderdeel van de onderwijsuitvoering geworden. Het project heeft de kwaliteitszorginstrumenten verankerd in het onderwijsproces en zo de systematische verbetering van het onderwijs vormgegeven. De werkwijze is vastgelegd in een nieuw kwaliteitszorgbeleid aan de hand van de PDCA-cyclus. Er is een facultaire coach kwaliteitszorg aangesteld die opleidingen/onderwijsteams ondersteunt met het invoeren en vasthouden van de kwaliteitscyclus in het onderwijs. Er zijn (en worden) instrumenten ontwikkeld om structureel inzicht te krijgen en houden naar wat goed gaat en wat beter kan.

Het auditteam is van mening dat het kwaliteitsbeleid duidelijk is beschreven. In het *Beleidsplan Kwaliteitszorg bacheloronderwijs FCJ* (vastgesteld voorjaar 2009, als vervolg op de startnotitie kwaliteitszorg FCJ, december 2007) zet de faculteit haar visie op kwaliteit en kwaliteitszorg uiteen. Het auditteam is van mening dat de faculteit aantoonbaar waarborgt dat de PDCA-cyclus goed doorlopen wordt. De kwaliteitsbewaking is uitstekend, integraal en continu. Koers 2012, de strategische meerjarenagenda van de faculteit, het managementcontract, de begroting met het directieverslag, de facultaire werkagenda en de opleidingsplannen vormen een logisch en dialogisch samenhangend geheel.

Evaluaties

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een behoorlijk aantal instrumenten ter beschikking heeft voor het evalueren van de opleiding en dat zij deze instrumenten ook regelmatig inzet. De opleiding participeert in alle door de HU voorgeschreven onderzoeken, te weten:

- Studenttevredenheidsonderzoek (STO);
- het werkbelevingsonderzoek onder medewerkers;
- HBO-monitor;
- Nationale studentenquête.

Daarnaast heeft de opleiding eigen evaluatie-instrumenten, die deels tot de facultaire en deels tot de opleidingssystematiek behoren. Beschikbare instrumenten zijn cursusevaluaties door studenten en docenten, docentevaluaties door studenten, exitgesprekken en exit-enquêtes, stage-evaluaties, adviezen van de beroepenveldcommissie, overleg met de opleidingscommissie (OC), klassenvertegenwoordigeroverleg.

Het IvC kampt met een lage respons op de cursus- en docentevaluaties. Deze is regelmatig lager dan 20% (zie onderstaande tabel). De betrouwbaarheid van de uitkomsten kan hierdoor in het geding komen. De opleiding geeft aan dat de resultaten wel indicaties geven. Zij verifieert de resultaten vervolgens met de kwalitatieve input die zij krijgt uit onder andere overleggen met de opleidingscommissie en klassenvertegenwoordigers.

Tabel: Responspercentage evaluatie-instrumenten voor CS

Soort enquête	Aantal respondenten	percentage
Studenttevredenheidsonderzoek 2009	274	(26%)
Nationale Studentenenquête	453	(42%)*
Cursus- en docentevaluaties	7	(9,2%)
Werkbelevingsonderzoek 2009 (IvC)	71	(70%)
HBO-monitor 2008 voltijd	30	(33%)
HBO monitor 2008 dual/deeltijd	3	(50%)

* respons bij BC; de respons bij DC en ICM was resp. 15% en 20%.

De opleiding heeft diverse acties ingezet om te komen tot verhoging van de respons bij evaluaties. Zo is de FCJ bezig met het selecteren van een nieuw enquêtesysteem. Verder is het STO in studiejaar 2009-2010 vervangen door de Nationale Studentenenquête. Deze enquête heeft een hogere respons en stelt de opleiding in staat om vergelijkingen tussen de onderwijsinstellingen en opleidingen binnen Nederland te trekken. Ook wordt er sterker richting studenten gecommuniceerd over het nut en de noodzaak van cursusevaluaties. Ten slotte wil de opleiding studenten de cursusevaluatie tijdens het laatste college van de desbetreffende cursus in laten vullen.

Studenten over de evaluatiepraktijk van de opleiding

Studenten vinden dat er voldoende onderwijs-evaluaties plaatsvinden (3,0 in het STO 2009). Uit de audit bleek overigens dat de studenten van oordeel waren, dat de opleiding naar hen luisterde.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

▪ De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Na de evaluaties

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een adequaat verbeterbeleid voert. Wanneer (uit evaluaties blijkt dat) niet aan de gestelde kwaliteitscriteria/streefnormen is voldaan of wanneer er sterke signalen vanuit studenten, docenten of het werkveld komen over gewenste verbeteringen, neemt de opleiding actie. Het verbeterbeleid van de varianten is inzichtelijk via jaarplannen.

De opleiding heeft in haar management review een overzicht gegeven van de verbeteracties die zij heeft ondernomen naar aanleiding van de interne en externe audits (zie ook hoofdstuk vier – vorige accreditatie). Voor het croho Communicatiesystemen hebben de bevindingen van de interne audit geleid tot het formuleren en initiëren van een project om verbetermaatregelen tot stand te brengen. Het doel van deze verbetermaatregelen is om te komen tot het aanscherpen van het croho Communicatiesystemen, het verbijzonderen van de opleiding naar de verschillende opleidingsprofielen en het versterken van de samenhang tussen de profielen. Het auditteam heeft voldoende vertrouwen dat de opleiding de verbetermaatregelen met kracht ter hand zal nemen.

Beheer van de verbetercyclus

De interne auditcommissie concludeerde in 2009 dat de opleidingen op dit moment wel voldoende professioneel handelen op het gebied van de kwaliteit, maar dat zij – gezien de vele verbeteracties – een risico lopen deze kwaliteit niet meer te kunnen garanderen en daarmee hun uitgangspunten, namelijk het rondkrijgen van de PDCA-cyclus en het realiseren van de verbetercyclus, niet kunnen waarmaken. De interne auditcommissie zag nog weinig structuur in de prioritering van de vele verbeteracties en was van oordeel dat verbeteracties niet tot nauwelijks smart waren uitgewerkt. Verder stelde de commissie dat er nog nauwelijks zicht was op de voortgang/(tussen)resultaten van projecten. Rondkrijgen van de PDCA-cyclus was essentieel.

Het auditteam heeft in september 2010 vastgesteld dat de opleiding dit punt heeft opgepakt. De facultaire coach kwaliteitszorg ondersteunt de opleiding met het invoeren en vasthouden van de kwaliteitscyclus in het onderwijs (zie ook facet 5.1). Niettemin is het auditteam van oordeel dat de opleiding in het beheer van de verbetercyclus nog een slag kan maken. Het auditteam heeft geconstateerd dat er op een aantal punten een discrepantie is tussen de uitkomsten van evaluaties en de wijze waarop studenten en docenten daar tegenaan kijken. De structurele analyse van de resultaten ontbreekt nog in veel gevallen. Bij deze analyses zou de confrontatie tussen de eigen geformuleerde ambitie, de evaluatieresultaten en de werkelijke mening van docenten en studenten explicieter meegenomen kunnen worden. De opleiding onderschrijft dit en werkt hard om op dit gebied van de integrale kwaliteitszorg een verdiepingsslag maken. Om de kwaliteit van de opleiding verder te verbeteren zijn er zowel op facultair niveau als op opleidingsniveau flink wat acties ingezet. Het auditteam wil de opleiding op het hart drukken dat monitoring van de ingezette acties essentieel is en blijft.

Functioneren klachtenregeling

Voor meer fundamentele klachten kunnen studenten gebruikmaken van het facultair klachtenmeldpunt. Studenten geven tijdens de audit aan dat ze voor 'kleine klachten' goed terecht kunnen bij hun docenten, de studieloopbaanbegeleider of de opleidingsmanager.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

- **Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Partijen betrokken bij interne kwaliteitszorg

De opleiding betreft medewerkers, studenten, alumni en werkveld bij de evaluaties van het onderwijsprogramma en de uitvoering ervan in verschillende overlegvormen. De instrumenten die daartoe ter beschikking staan zijn genoemd in paragraaf 5.1. De registratie van en het rechtstreeks contact met alumni vindt nog niet op een gestructureerde manier plaats. Alumni worden ondervraagd in de jaarlijkse HBO-monitor onder afgestudeerden, maar verder berust het contact met de alumni op persoonlijke banden tussen docenten en studenten of hangt af van ontmoetingen tijdens het bezoek van stage- en afstudeerbedrijven.

Communicatie uitkomsten van evaluaties

De opleiding koppelt evaluatieresultaten en genomen verbetermaatregelen op een adequate manier terug aan docenten. De terugkoppeling geschiedt mondeling (in teamoverleggen en bilaterale werkoverleggen) en schriftelijk (intranet, e-mails, nieuwsbrieven). Ook is er een maandelijks docentenlunch en zijn er studiedagen waar informatievoorziening plaatsvindt.

In de communicatie van uitkomsten van evaluaties naar studenten is er nog ruimte voor verbetering. Het onderdeel 'Kwaliteitszorg' scoort in het STO bij alle profielen een onvoldoende. Dit komt vooral doordat studenten vinden dat ze onvoldoende worden geïnformeerd over de uitkomsten van onderwijsevaluaties en dat de opleiding niet adequaat reageert op klachten en problemen. Ook vinden ze dat de opleiding niet voldoende gebruik maakt van de uitkomsten van onderwijsevaluaties. Studenten DC geven overigens wel aan dat zij vinden dat er voldoende wordt geëvalueerd en dat ze in voldoende mate worden betrokken bij de verbetering van de opleiding.

De opleiding is zich bewust van de opdracht die er op dit punt nog ligt. Zij publiceert inmiddels de uitkomsten van cursusevaluaties door studenten op de Sharepointsite van de desbetreffende cursus. Tevens wordt in de studenthandleidingen vermeld wanneer en hoe de betreffende cursus geëvalueerd wordt en wat er met de resultaten wordt gedaan en tot welke verbeteracties die hebben geleid. Het auditteam vindt dit een goede zaak.

De leden van de externe beroepenveldcommissie krijgen kennis van de evaluaties en de ingezette verbeteracties tijdens de BVC-vergaderingen. Ook hier zijn de evaluaties aanleiding voor een inhoudelijke uitwisseling, waarvan de resultaten weer worden meegenomen naar de teamoverleggen. De besprekingen leveren volgens de opleiding goede feedback op.

Conclusie

De opleiding betreft alle (direct) belanghebbenden binnen en buiten de opleiding actief en systematisch bij haar evaluaties. Wel merkt het auditteam op dat de opleiding nog een slag kan maken in de structurele terugkoppeling van de evaluatieresultaten en verbetermaatregelen naar de studenten, zodat zij meer zicht hebben op wat er met hun kritiek gebeurt. Dit kan – zoals de opleiding ook aangeeft – een positief effect hebben op hun participatiegraad bij de interne kwaliteitszorg.

6. Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Afsluitende toetsing

Het afstudeertraject bestaat uit een opdracht uit de beroepspraktijk die de student gedurende 20 (DC en ICM) of 10 weken (BC) uitvoert. De student studeert af op een communicatievraagstuk van een organisatie. Voorbeelden van afstudeeropdrachten zijn: het ontwikkelen en implementeren van een intranet (DC), een advies over de inzet van communicatiemiddelen voor de interne communicatie van een organisatie (BC), een campagneadvies voor de internationale lancering van een product of dienst (ICM). Tijdens het afstuderen worden de studenten begeleid door een docent vanuit school.

Het afstudeerwerkstuk wordt bij DC en ICM beoordeeld door twee docenten door middel van een beoordelingsformat. De criteria voor de beoordeling bestaan uit een aantal aandachtspunten voor de inhoud van het rapport en de verslaglegging. Naast het inleveren van een afstudeerrapport doet de student bij DC en ICM mondeling examen waarbij er vaak een gecommiteerde uit het werkveld aanwezig is. Bij BC wordt het afstudeerrapport beoordeeld door zowel de bedrijfsbegeleider als de docent. De docent stelt het uiteindelijke cijfer vast. Ook bij BC wordt gewerkt met een beoordelingsformat.

Het nieuwe beroepsprofiel en het daaraan gekoppelde competentieprofiel (zie facet 1.1) bepalen het eindniveau van de opleiding. Het beoordelingsformat voor de afstudeeropdrachten van het profiel DC wordt bij aanvang van het studiejaar 2010-2011 aangepast aan de nieuwe competentieset.

Borging eindniveau

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding op voldoende wijze borgt dat elke student het gewenste eindniveau bereikt. Verbetering van het afstuderen is een speerpunt geweest in de afgelopen jaren. Door docenten² is gewezen op de noodzaak om:

- meer aandacht te besteden aan de zwaarte en kwaliteit van de opdrachten;
- meer aandacht te geven aan aspecten van onderzoek, methodisch werken en aan het verhogen van de reflectieve vaardigheden.
- de *body of knowledge* te versterken.

Bij het lezen van de management review en tijdens de gesprekken op de auditdag is het auditteam geïnformeerd over de verschillende initiatieven die binnen de opleiding zijn ontwikkeld om het niveau te borgen en te verhogen. Het auditteam heeft de opleiding gevraagd om een totaaloverzicht te leveren van alle formele en informele acties en mechanismen die laten zien dat de opleiding structureel – op vele fronten – werk maakt van de borging van het gerealiseerd eindniveau. De opleiding heeft in oktober een notitie gestuurd met daarin een inventarisatie van hoe de kwaliteit van het gerealiseerde eindniveau geborgd wordt. Op basis van de gesprekken tijdens de audit en op basis van deze notitie heeft het auditteam geconstateerd dat de opleiding serieus werkt aan het eindniveau.

² Dit initiatief kwam met name van docenten DC. De profielen BC en ICM hadden in het studiejaar 2009-2010 pas hun eerste afstudeerders.

Hieronder gaan we in op de hierboven genoemde initiatieven.

- *Instage-eisen afstudeeropdracht*: een afstudeeropdracht moet worden goedgekeurd door de afstudeercoördinator. Met name het niveau van de opdracht en de haalbaarheid van de uitvoering worden hier getoetst. De eisen waaraan voldaan moet zijn, zijn vastgelegd in de stage- of afstudeergids.
- *(Deskundige) begeleiding*: om ervoor te zorgen dat studenten op goede, inhoudelijke manier begeleid worden bij het afstuderen, worden alleen docenten met aantoonbare onderzoekservaring en/of kennis van het vakgebied ingezet als eerste begeleider. In samenwerking met het lectoraat is in dit kader een cursus onderzoekskunde aangeboden waaraan veertien docenten hebben deelgenomen. Deze cursus wordt in studiejaar 2010-2011 opnieuw aangeboden. Docenten die geen onderzoekservaring hebben, dienen deze cursus te volgen. Wanneer de student tijdens het werken aan de afstudeeropdracht overigens problemen tegenkomt, waarbij de eerste begeleider zichzelf niet competent genoeg acht, adviseert hij of zij de student een collega (inhoudsdeskundige) te consulteren.
- *Intervisie*: minimaal één keer per jaar wordt er een bijeenkomst gehouden waarin docenten verschillende afstudeerwerkstukken bespreken, ervaringen opgedaan tijdens de begeleiding uitwisselen en de wijze van beoordelen bediscussiëren. Op deze manier zorgt de opleiding ervoor dat beoordelingscriteria op één en dezelfde manier worden geïnterpreteerd en dat procedures op dezelfde wijze worden gevolgd.
- *Totstandkoming van de beoordeling*: de opleiding heeft het beoordelingsformulier geëvalueerd en aangepast, zodat de wijze van beoordeling transparanter is geworden en de totstandkoming van het uiteindelijke cijfer inzichtelijker.
- *Examencommissie*: de controlerende rol van de examencommissie wordt aangescherpt.

Alumni en werkveld over het gerealiseerd niveau

De opleiding ontvangt informatie over de gerealiseerde eindkwalificaties bij studenten via evaluaties van stages (BC, DC en ICM) en afstudeeropdrachten (DC), de bedrijfsbegeleiders als medebeoordelaar bij afstudeeropdrachten (DC), de externe opdrachtgevers en beoordelaars bij NDD (DC), de beroepenveldcommissie (CS) en de HBO-monitor (DC). Uit de HBO-monitor 2008 blijkt dat de alumni tevreden waren over de opleiding als basis voor de start op de arbeidsmarkt en als basis voor verdere ontwikkeling. De HBO-monitor geeft verder aan dat 95% van de voltijd afgestudeerden DC binnen drie maanden werkzaam was in een bij de eindkwalificatie passende functie. Uit de evaluatie van de stageverleners blijkt dat zij zijn zeer tevreden over het niveau van de stagiaires die zij van de opleiding hebben gehad.

Oordeel auditteam over gerealiseerd niveau

Het auditteam heeft acht afstudeerwerkstukken van de opleiding beoordeeld: drie scripties van DC en van ICM en twee scripties van BC. Titels van de bestudeerde werkstukken zijn onder andere:

- "social digital trends: Dutch politics" en "The gazprom case" (ICM);
- "Social media en openbaar ministerie" en "Efficiënter werken in de video-workflow van simpel media" (DC);
- "Adviesrapport Streetlab" en "Onderzoek interne communicatie Palm Plus" (BD).

Het auditteam acht het niveau van de scripties voldoende in het perspectief van een hbo-bacheloropleiding. De door de opleiding als "goed" of "zeer goed" beoordeelde scripties zijn van een goed niveau. Het niveau van de scripties die "voldoende" of "ruim voldoende" scoorden was wisselend. In deze scripties constateert het auditteam dat er meer aandacht zou kunnen zijn voor de methodologische verantwoording. Aandacht voor het adequaat formuleren en analyseren van probleemstellingen en voor het koppelen van conclusies aan de onderzoeksvragen/deelvragen blijft daarnaast essentieel. Ook het gebruik van relevante literatuur is wisselend. Met de bijdrage die de lector levert aan de integratie van onderwijs en toegepast onderzoek verwacht het auditteam in toekomstige afstudeeropdrachten op dit punt verbetering te zien.

Ook heeft het auditteam geconstateerd dat met name de consistentie en de transparantie van de totstandkoming van het oordeel verder verbeterd kan worden. Zo bleek de argumentatie achter de beoordeling niet altijd te zijn verwerkt in het beoordelingsformulier. Met het aanpassen van het beoordelingsformulier, de intervisie die tussen docenten wordt georganiseerd en de meer controlerende rol van de examencommissie is het auditteam van mening dat de opleiding dit punt op een adequate manier heeft geadresseerd.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Streefcijfers

De opleiding hanteert de facultaire en landelijke streefcijfers voor het evalueren van het gemiddelde studierendement. Deze gegevens zijn beschikbaar via de set Bestuurlijke Informatievoorziening (BIV) en worden halfjaarlijks besproken tussen faculteitsdirectie en College van Bestuur. Daarnaast zijn deze gegevens regulier beschikbaar via het Management Informatie Portaal (MIP).

Uitkomsten

De opleiding hanteert streefcijfers en verhoudt zich zowel tot een facultaire streefnorm als tot een landelijke benchmark.

Afstudeerrendementen CS

	CS	FCJ	Landelijk	Streefnorm FCJ
0-5 jaar				
Cohort 2001	57,5%	55,1%	56%	
Cohort 2002	36%	53,4%	34%	50%
Cohort 2003	62,6%	53%	44,4%	54%
0-8 jaar				
Cohort 1998	55,5%	70,9%	55,5%	
Cohort 1999	55,8%	70,8%	55,8%	67%
Cohort 2000	61,2%	70%	61,2%	70,5%

De afstudeertrajecten van BC en ICM zijn per studiejaar 2009-2010 voor het eerst vorm gegeven. Deze cijfers zijn nog niet verwerkt in bovenstaand schema. Het diplomarendement ligt boven de facultaire streefnorm voor 0-5 jaar (met uitzondering van cohort 2002). Het afstudeerrendement op lange termijn (0-8 jaar) laat een stijging zien, maar bevindt zich onder het facultaire gemiddelde. Het rendement is echter gelijk aan het landelijke gemiddelde. Uitvalcijfers zijn en blijven hoog (rond de 35%). Dit geldt voor alle opleidingen binnen de faculteit.

Analyse en verbetermaatregelen

De opleiding en faculteit hebben in de afgelopen jaren een aantal rendementsbevorderende acties ingezet. De faculteit volgt daarbij twee lijnen:

1. uitval liever zo vroeg mogelijk en;
2. het tegengaan van langstuderen.

Ad 1) Er is een aantal acties opgezet om de uitval tegen te gaan. Deze hebben betrekking op een sterkere studieloopbaanbegeleiding en op een intensievere voorlichting.

De studieloopbaanbegeleiders krijgen vanuit de studievoortgangsregistratie direct informatie over studenten die studievertraging oplopen (zie ook facet 4.2). In het kader van de voorlichting zijn er onder meer introductieweeken waarin de student kan kijken of de opleiding wel bij hem of haar past.

Ad 2) Bij DC zijn er maatregelen genomen om het langstuderen tegen te gaan. Er zijn sinds studiejaar 2007 twee coaches aangesteld voor studenten die na vijf jaar nog niet zijn afgestudeerd. Deze coaches – ook wel 'bezemcoördinatoren' of 'kick your ass-coach' genoemd – begeleiden de studenten tijdens en naar het afstuderen. Bovendien worden sinds studiejaar 2007-2008 in blok 4 en 5 van een studiejaar speciale workshops georganiseerd waarin studenten een studieplan opstellen om hen in het reguliere traject te laten afstuderen.

Recentelijk heeft de opleiding haar focus ook gericht op de selectieve en oriënterende functie van de propedeuse. Zo hanteert de opleiding een norm voor het bindend studieadvies van 50 EC ten opzichte van de facultaire norm van 45 EC. Studenten met minder dan 50 studiepunten worden niet op basis van deeltcijfers zonder meer toegelaten tot het tweede jaar.

De examencommissie kan besluiten om studenten toch toe te laten tot het tweede jaar als docenten en SLB'er van mening zijn dat ze geschikt zijn voor de opleiding en als de student dit zelf met een goed verhaal kan onderbouwen en verdedigen tijdens een zogeheten pleitsessie. De opleiding zorgt er op deze manier voor dat alleen studenten met de juiste motivatie doorstromen naar het tweede jaar.

Conclusie

De opleiding Communicatiesystemen meet het gerealiseerd rendement en hanteert streefcijfers. De opleiding analyseert het gerealiseerde rendement en heeft een plan opgesteld om tot rendementsverbetering te komen. Dit plan werpt de eerste vruchten af. Zo laat het studiepuntenrendement een duidelijke stijging zien. Het auditteam beoordeelt het gerealiseerd onderwijsrendement bij de opleiding als voldoende.

6. OORDEELSCHEMA

hbo bacheloropleiding Communicatiesystemen voltijd		
Onderwerp / Facet	Oordeel	
1. Doelstellingen Opleiding		V
1.1. Domeinspecifieke eisen	V	
1.2. Niveau bachelor	G	
1.3. Oriëntatie hbo	V	
2. Programma		V
2.1. Eisen hbo	G	
2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	V	
2.3. Samenhang programma	G	
2.4. Studielast	V	
2.5. Instroom	G	
2.6. Duur	V	
2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	G	
2.8. Beoordeling en toetsing	V	
3. Inzet van Personeel		V³
3.1. Eisen hbo	G	
3.2. Kwantiteit personeel	V	
3.3. Kwaliteit personeel	G	
4. Voorzieningen		V⁴
4.1. Materiële voorzieningen	G	
4.2. Studiebegeleiding	V	
5. Interne Kwaliteitszorg		V
5.1. Evaluatie resultaten	G	
5.2. Maatregelen tot verbetering	V	
5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V	
6. Resultaten		V
6.1. Gerealiseerd niveau	V	
6.2. Onderwijsrendement	V	
Samenvattend oordeel		V

Derhalve adviseert Hobéon Certificering de NVAO de hbo bacheloropleiding Communicatiesystemen, verzorgd door Hogeschool Utrecht, crohonummer 34430 te accrediteren.

³ Extra aantekening: Goed

⁴ Extra aantekening: Goed

7. BIJLAGEN

BIJLAGE I PROGRAMMA EN GESPREKSPARTNERS

Programma Accreditatie-audit 27 en 28 september 2010:

- hbo bacheloropleiding Communicatie - croho 34405
- hbo bacheloropleiding Communicatiesystemen – croho 34430
- het Ad-programma Eventmanager

Locatie:

Academie voor Communicatie & Journalistiek
Padualaan 99
3584 CH Utrecht

Onder de opleiding Communicatie vallen:

- het profiel Communicatiemanagement (voltijd, deeltijd) met drie verschillende afstudeerrichtingen;
- het tweejarig Associate Degreeprogramma Communicatie Eventmanagement (voltijd).

Onder de opleiding Communicatiesystemen vallen:

- het profiel Bedrijfscommunicatie (voltijd);
- het profiel Digitale Communicatie (voltijd);
- het profiel International Communication and Media (voltijd)

Samenstelling auditteam

Voorzitter	Willem van Raaijen
Vakdeskundige	Paul Verweel
Werkvelddeskundige 27/09	Dymph ter Heerd – Van der Laan
Werkvelddeskundige 28/09	Frank Visser
Studentlid 27/09	Irene Jaspers (Fontys)
Studentlid 28/09	Meerte Idema (HAN)
Secretaris	Daniëlle de Koning

Maandag 27 september 2010 - Communicatie

Tijd en ruimte	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
08.15 – 08.30 1 F 330			Inloop door en ontvangst van auditteam
08.30 – 09.00 1 F 330		Auditteam	Voorbespreking auditteam
09.00 – 09.15 1 F 330	Management van de opleidingen		<ul style="list-style-type: none"> - Kennismaking - Definitieve vaststelling programma
09.15 – 10.30 1 F 330	Management Desiree Majoor, faculteitsdirecteur André Uhlenbusch, instituu­tsdirecteur Hans Hoogendoorn, opleidingsmanager a.i. CM Eveline de Graaf, opleidingsmanager CM Ellen Lucker, opleidingsmanager BC en/of Richard Versmissen, opleidingsmanager ICM Willem Spee, opleidingsmanager DC	Auditteam	<ul style="list-style-type: none"> - Strategisch beleid, visie, missie - Marktpositie / instroom / continuïteit - Internationalisering - Lectoraten / onderzoek - Innovatie - Relatie werk- en beroepenveld - Personeel / deskundigheidsbevordering - Studiebegeleiding - Resultaten / onderwijsrendement - Alumnibeleid - Kwaliteitszorg
10.30 – 10.45	<i>Korte pauze</i>	<i>Auditteam</i>	<i>Interne terugkoppeling, verificatie</i>
10.45 – 11.30 1 F 330	Lectoraat Andre Uhlenbusch, instituu­tsdirecteur Matthijs van er Schaft, directeur kenniscentrum Harry van Vliet, lector Cross media content Erik Hekman, kenniskringlid en promovendus Cross media content Henk-Jan Rebel, kenniskringlid Overheidscommunicatie	Auditteam	<ul style="list-style-type: none"> - Inhoud lectorschap - Rol van toegepast onderzoek in de opleiding - Bijdrage lector aan (inhoud) onderwijs – onderwijsontwikkeling (bijv. minoren), onderzoeksleerlijn, projecten, gastcolleges e.d. - Inbreng leden kenniskring - Innovatie
11.30 – 12.00 1 F 330	Examencommissie (s) 4 personen Maurits Miltenburg, voorzitter EC CM/Ad Mone Pleus, lid EC CM/Ad Norbert van der Hulst, voorzitter EC CS Vincent Koetsier, lid EC CS	Auditteam I	<ul style="list-style-type: none"> - Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - Vrijstellingen / EVC - Toetscommissie - Bevoegdheden Examencommissie - Kwaliteitsborging afstudeerders
12.00 – 12.45 1 F 330	Lunch	<i>Auditteam</i>	- <i>Werklunch</i>
12.45 – 13.30	Rondleiding voorzieningen Lectoraat Scompany Praktijkbureau	Auditteam	<p>Verificatie algemene en opleidings­specifieke voorziening</p> <p><i>Eventueel: gelegenheid voor (een deel van) het auditteam om documentatie te verifiëren.</i></p>

Tijd en ruimte	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
13.30 – 14.15 1 F 330	Coördinatoren COM + Ad Bo Buma (teamleider Deeltijd en Ad) Jos Cuijpers (Coördinator Deeltijd) Marcella Polis (Coördinator SLB FCJ) Rob de Boeck (Coördinator Stages en Afstuderen CM/Ad) Annette Kamerbeek (Blokcoördinator Jaar 3 CM en MHBO route) Marieke Govers (Coördinator Jaar 2 Ad) Paul Linders (Coördinator Scompany)	Auditteam	<ul style="list-style-type: none"> - Relatie beroepenveld - Ontwikkelingen beroepsdomein - Onderwijsontwikkeling / innovatie - Minoren - Internationalisering - Lectoraten / onderzoek - Aansluiting instroom – programma - Samenhang programma - Studielast en duur - Binnen- en buitenschools programma (praktijkcomponent / stages) - Studie(loopbaan)begeleiding
14.15 – 15.15 1 F 330	Docenten COM vt + dt + Ad Ben Wouters Mayon Bertram Rosemarie Janitschek Manon Beetstra Mark Kortbeek Juup de Kanter Katuska Roodenburg Floris Venema	Auditteam	<ul style="list-style-type: none"> - Relatie beroepenveld - Ontwikkelingen beroepsdomein - Onderwijsontwikkeling - Samenhang programma - Toetsen en beoordelen - Eindkwalificaties / afstuderen - Internationalisering - Scholing
15.15 – 15.30	<i>Korte pauze</i>	<i>Auditteam</i>	<i>Interne terugkoppeling, verificatie</i>
15.30 – 16.30 1 F 330	Studenten voltijd + deeltijd CM Malou Verbrüggen (Student voltijd jaar 1 CM) Gerrine Beukers (Student voltijd jaar 3 CM) Moniek Spruit (Student voltijd jaar 4 CM) Vera Diepeveen (Student voltijd jaar 4 CM) Mine Erdural (Student 3 jarige route CM) Joost Voets (Student deeltijd jaar 4 CM)	Auditteam I Van Raaijen	<ul style="list-style-type: none"> - Informatievoorziening - Aansluiting vooropleiding / Toelating - Toetsen en beoordelen - Studiebegeleiding (incl. stages) - Studeerbaarheid / Studielast - Materiële voorzieningen - Praktijkcomponent - Afstuderen
15.30 – 16.30 (parallel) 1 F 150	Studenten Ad James Taihuttu (Student jaar 1 Ad) Micky van de Coevering (Student jaar 2 Ad) Milan Genissen (Student jaar 2 Ad)	Auditteam II De Koning	- Zie hierboven
16.30 – 17.30 1 F 330	Overleg / verificatie	<i>Auditteam</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Verificatie van documenten</i> - <i>Intern overleg</i> - <i>Bepaling voorlopige beoordeling COM + Ad</i> - <i>Vorbereiding volgende dag</i>
17.30 – 18.00 Restaurant	Alle gesprekspartners en genodigden	Auditteam	Terugkoppeling voorlopige beoordeling CM/Ad

Dinsdag 28 september 2010 - Communicatiesystemen

Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
08.15 – 08.45 1 F 330		Auditteam	Inloop door en ontvangst van auditteam <i>Extra gelegenheid voor (een deel van) het auditteam om documentatie te verifiëren</i>
08.45 – 09.15 1 F 330		Auditteam	- Voorbespreking auditteam - Briefing Frank Visser dag 1
09.15 – 10.15 1 F 330	Coördinatoren CS Gerard van Elsen (Coördinator Nieuwe Dingen Doen) Jeroen Heuts (Coördinator jaar 1 ICM) Marjon Westra (Coördinator jaar 2 DC) Paula Borsboom (Coördinator afstuderen BC) Frans Niesen (Blokcoördinator jaar 1 ICM) Rob Postma (Coördinator jaar 1 BC) Maratien de Vries (Coördinator jaar 1 DC)		- Relatie beroepenveld - Ontwikkelingen beroepsdomein - Onderwijsontwikkeling / innovatie - Minoren - Internationalisering - Lectoraten / onderzoek - Aansluiting instroom – programma - Samenhang programma - Studielast en duur - Binnen- en buitenschools programma (praktijkcomponent / stages) - Studie(loopbaan)begeleiding
10.15 – 11.00 1 F 330	Docenten BC Manon Rundervoort Judith Verbeek Mariëtte van Gelderen Yvonne Buma Mieke Westveen		- Relatie beroepenveld - Ontwikkelingen beroepsdomein - Onderwijsontwikkeling - Samenhang programma - Toetsen en beoordelen - Eindkwalificaties / afstuderen - Internationalisering - Scholing
10.15 – 11.00 (parallel) 1 F 150	Docenten DC Sanne Hille Jelke de Boer Wendy van der Steen Kjell van der Giessen Monique Dullaart		- Zie hierboven
11.00 – 11.15	<i>Korte pauze</i>	Auditteam	<i>Interne terugkoppeling, verificatie</i>
11.15 – 12.00 1 F 330	Docenten ICM Kim Kamphuis Hanneke Ponten Evelyn Westerhoudt Harry Smals Karin Bosveld	Auditteam	- Zie hierboven
11.15 – 12.00 (parallel) 1 F 150	Studenten BC Robert de Haas (Student jaar 2 BC) Emma Cruwys (Student jaar 2 BC) Krysten-Aukje van de Zwaag (Student jaar 3 BC) Benjamin Groenewoud (Student jaar 4 BC)		- Informatievoorziening - Aansluiting vooropleiding / Toelating - Toetsen en beoordelen - Studiebegeleiding (incl. stages) - Studeerbaarheid / Studielast - Materiële voorzieningen - Praktijkcomponent - Afstuderen

Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
12.00 – 12.45 1 F 330	Lunch	Auditteam	- Lunch
12.45 – 13.30	Rondleiding voorzieningen Mediatheek Multi-medialab Radio en televisiestudio	Auditteam I:	Verificatie algemene en opleidings specifieke voorziening
12.45 – 13.30 (parallel)	Verificatie documenten	Auditteam II:	Gelegenheid voor (een deel van) het auditteam om documentatie te verifiëren.
13.30 – 14.15 1 F 330	Studenten DC Andre Roos (Student jaar 1 DC) Jorn Schalkwijk (Student jaar 1 DC) Coen Wagter (Student jaar 2 DC) Lennard Breevaart (Student jaar 3 DC) Guido Froijen (Student jaar 3 DC) Antonio Romano (Student jaar 4 DC)	Auditteam	- Zie hierboven
13.30 – 14.15 (parallel) 1 F 150	Studenten ICM (Engels sprekend!) Lora Zayn (Student jaar 2 ICM) Hila Turabaz (Student jaar 2 ICM) Barbara Eesa (Student jaar 2 ICM) Bob Oosterwijk (Student jaar 2 ICM) Audrey Breuer (Student jaar 4 ICM)		- Zie hierboven
14.15 – 14.30	<i>Korte pauze</i>	Auditteam	- <i>Interne terugkoppeling, verificatie</i> - <i>Bepalen pending issues</i>
14.30 – 15.00 1 F 330	Verificatie documenten	Auditteam:	Gelegenheid voor het auditteam om documentatie te verifiëren
15.00 – 15.30 1 F 330	Nader te bepalen gesprekspartners <i>Indien van toepassing</i>	Auditteam	Pending issues / extra verificatie documenten
15.30 – 16.30 1 F 330		Auditteam	- <i>Intern overleg</i> - <i>bepaling voorlopige beoordeling</i>
16.30 – 17.00 Restaurant	Alle gesprekspartners en genodigden	Auditteam	Terugkoppeling voorlopige beoordeling CS

BIJLAGE II KWANTITATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Naam opleiding in Croho	Communicatiesystemen, 34430
Naam opleiding voor studenten	Bedrijfscommunicatie Digitale Communicatie International Communication and Media
Niveau van de opleiding	HBO-BA
Studielast in EC	240 EC
Graad	Bachelor of Communication
Locaties	Utrecht
Varianten	voltijd
Geaccrediteerd tot	31 december 2011

Kwantitatieve gegevens⁵

Marktaandeel in Nederland	69,1% (aanmeldingen september 2009)
Studenten 2009-2010	1332

Vooropleiding studenten

Mbo-4	254
HAVO	628
VWO	106
HO	15
Overig	10

Instroom

2007	513
2008	537
2009	478

Onderwijsrendement	Studiepuntenrendement	Afstudeerrendement ⁶
Cohort 2001		57,5%
Cohort 2002		36%
Cohort 2003		62,6%

Cohort 2006	61,6%	
Cohort 2007	69,2%	
Cohort 2008	70,3%	

Personeel totaal I vC	medewerkers	fte
Fulltime	30	30 fte
Parttime	69	57,8 fte
Totaal	109	87,8 fte

Mastertitel	59	
Gepromoveerd	6	
Kenniskringen	13	5,05fte

⁵ Gebaseerd op Management Informatie Portal (MIP) HU, 2008.

⁶ Rendement na 5 jaar.

BIJLAGE III CURRICULA VITAE EN ONAFHANKELIJKHEIDSVERKLARINGEN

Drs. W.G. (Willem) van Raaijen

Willem van Raaijen treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties in het hoger onderwijs. Daardoor heeft hij een grote en integrale kennis van organisatie, kwaliteitszorg en 'hbo-niveau' in die hogeschoolwereld ontwikkeld.

Van Raaijen, van oorsprong Neerlandicus, was jarenlang aan het middelbaar onderwijs verbonden als rector.

Vóór de overstap naar Hobéon werkte hij als manager opleiding & training van een grote holding en als consultant 'public search' was hij werkzaam binnen de onderwijswereld, bij ministeries en gemeentes en bij organisaties die opereren op het snijvlak publiek en privaat, zoals onderzoeksinstellingen en omroepen.

Bij Hobéon houdt Van Raaijen zich bezig met organisatieadvies, marktonderzoek, accreditatie hoger onderwijs en certificering (EVC, Kunsteducatie, post-hbo-opleidingen). Tevens is hij gecertificeerd auditor voor de openbare bibliotheken. Als partner van de Hobéon Groep heeft hij Hobéon SKO, de werkmaatschappij die persoonscertificering in uiteenlopende beroepsgroepen uitvoert, in zijn portefeuille.

Prof. Dr. P. (Paul) Verweel

De heer Verweel heeft in 1974 de pedagogische academie afgerond en is in 1983 afgestudeerd als antropoloog. In 1987 gepromoveerde de heer Verweel in de sociale wetenschap. In 2000 werd hij benoemd tot bijzonder hoogleraar en in 2003 tot gewoon hoogleraar met de leeropdracht: bestuur en organisatiewetenschap in het bijzonder organisatie en management van cultuurverschillen en zingeving in organisatie. Sinds 1 oktober 2007 bekleedt Paul Verweel als hoogleraar de Richard Krajicek 'endowed chair' voor Bestuurs- en Organizationalwetenschap aan de Universiteit Utrecht. Als onderwijsdirecteur geeft hij leiding aan een wetenschappelijke bachelor- en masteropleiding B&O, waarin communicatie een van de vijf specialisatietrajecten is. Onder zijn verantwoording vallen communicatievakken in de bachelor en een aparte master en diverse minortrajecten op het gebied van communicatie. Hij heeft veel ervaring op het gebied van overheidsorganisaties en organisaties in het maatschappelijk middenveld alsmede private organisatie met een publieke taak. Voorts heeft de heer Verweel ervaring op gebied van accreditatie in het WO.

Ir. F.G. (Frank) Visser

De heer Visser studeerde Technische Bedrijfskunde aan de Universiteit Twente in de afstudeerrichting Innovatie en R&D Management; specialisatie Werktuigbouw. Daarna volgde hij diverse cursussen, waaronder Leren van en met collega's, assisteren bij vraagformulering en excelleren als adviseur. Vanaf '99 tot 2004 was de heer Visser werkzaam als organisatieadviseur bij K+V organisatie adviesbureau, waarna hij bij Keeno bv (on demand video) werkte als programma adviseur, waar hij o.a. verantwoordelijk was voor productconcepten en de productarchitectuur. Vervolgens werkt hij o.a als Head of Operation bij XDEV, 'software development en project management for digital content delivery'. Hij is eigenaar en oprichter van Cozimo, een adviesbureau op het gebied research, consultancy en project management in online media en communicatie. Ook is de heer Visser vast lid van het kernteam van iMMovator Cross Media.

M.D. (Meerte) Iedema

Mevrouw Iedema is studente aan de voltijdopleiding Digitale Communicatie bij de Informatie Communicatie Academie (ICA) aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). Tijdens haar studie liep zij stage bij Arcadis, waar zij naast haar studie nog een half jaar is blijven werken en waar zij als projectsteunend medewerker in de adviesgroep Energie & Duurzaamheid verschillende communicatie- en marketingwerkzaamheden verrichtte. Van 2007 t/m 2009 was zij lid van de Instituutsraad, een medezeggenschaporgaan voor studenten en medewerkers binnen de organisatie van de ICA van de HAN.

D.P.M. (Daniëlle) de Koning MSc

Mevrouw De Koning heeft haar propedeuse behaald in de Franse taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit Leiden, vervolgens heeft zij ervoor gekozen om over te stappen naar de studie Commerciële Economie (richting Internationaal Management) aan de Haarlem Business School. Tijdens deze studie heeft zij tien maanden in Frankrijk gewoond, waar zij stage heeft gelopen en gestudeerd heeft aan de ESSCA (Ecole Supérieure des Sciences Commerciales d'Angers). In 2003 studeerde zij af en is zij de studie Cultuur, Organisatie en Management gaan volgen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, welke zij in 2006 heeft afgerond. Haar werkterreinen binnen Hobéon zijn organisatieadvies, marktonderzoek en certificering.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Hogeschool Utrecht

Betreffende de hbo bacheloropleiding:

Communicatiesystemen

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: W.R. van Raaijen

Functie binnen het auditteam: voorzitter

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Den Haag op 18 december 2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Hogeschool Utrecht

Betreffende de hbo bacheloropleiding:

Communicatie(systemen)

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: prof.dr. P. Verweel

Functie binnen het auditteam: lid

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Utrecht, op 6-5-2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Hogeschool Utrecht

Betreffende de hbo bacheloropleiding:

Communicatiesystemen

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: ir. F.G. Visser

Functie binnen het auditteam: lid

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Utrecht, op 26-9-2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Hogeschool Utrecht

Betreffende de hbo bacheloropleiding:

Communicatiesystemen

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: M. Iedema

Functie binnen het auditteam: studentlid

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Aenhem....., op 15-09-2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Hogeschool Utrecht

Betreffende de hbo bacheloropleiding:

Communicatiesystemen

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: D.P.M. de Koning

Functie binnen het auditteam: secretaris

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Den Haag op 18 december 2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Viaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

BIJLAGE IV WERKWIJZE, BEOORDELINGSPROCEDURE EN BESLIJREGELS

Werkwijze en beoordelingsprocedure

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs". Daarin staan de onderwerpen en facetten vermeld waarop een VBI zich bij de beoordeling van een opleiding moet richten. Voorts zijn daarin opgenomen de criteria aan de hand waarvan een VBI moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Met betrekking tot het specifieke referentiekader van de betreffende opleidingsvarianten geldt het volgende:

De opleiding heeft zich voor wat betreft beroepsprofiel, opleidingscompetenties en doelstelling ten minste gebaseerd op het landelijk beroepsprofiel en de opleidingscompetenties zoals wettelijk vastgesteld (wet BIO) na landelijk overleg tussen de betreffende opleidingen en het beroepenveld.

Het auditteam heeft dit opleidingsspecifieke referentiekader beoordeeld en vastgesteld dat het in voldoende mate gespecificeerd is en passend is voor een opleiding Communicatiesystemen op hbo-niveau. Het auditteam heeft dit kader in zijn beoordeling betrokken.

Beoordelingsprocedure

De beoordelingsprocedure van Hobéon Certificering kent twee hoofdmomenten:

1 Documentenanalyse

Het gaat hier om een analyse en beoordeling van door de opleiding Communicatiesystemen van Hogeschool Utrecht aangeleverde schriftelijke informatie: zie Bijlage V.

Op basis van de door opleiding aangeleverde documentatie, heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding. Het auditteam heeft dit beeld getoetst aan zaken als: ambitieniveau, toekomstgerichtheid, innovatief vermogen, kwaliteitsbewaking via interne en externe evaluatie, arbeidsmarktrelevantie, resultaatgerichtheid, continuïteit, studenten- en docentenbelangen.

2 Audit

De audit was gericht op een actieve 'controle' door middel van een visitatie⁷, uitgevoerd door een auditteam bestaande uit een kernteam met daarin twee externe onafhankelijke deskundigen, een student van een verwante opleiding, een voorzitter en een secretaris vanuit Hobéon Certificering.

Onder 'controle' moet hier worden verstaan, dat het auditteam op verschillende niveaus (management, coördinatie, examencommissie, docenten, studenten, staf) heeft getoetst (i) of de in de documentatie beschreven beleidsvoornemens en de daaraan gerelateerde uitvoeringsprocessen zijn geïmplementeerd en (ii) of de overige in de documentatie vervatte informatie verifieerbaar is.

⁷ Visitatie heeft op 28 september plaatsgevonden.

Deze verificatie door het auditteam geschiedde enerzijds door, zoals hierboven reeds is aangegeven, meerdere malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en anderzijds aan de hand van additionele documentatie en -daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Aldus had het auditteam voldoende instrumenten om zich op gedetailleerd niveau op de hoogte te stellen van inhoud, opzet, uitvoering en resultaten van het opleidingsprogramma en van de daarmee samenhangende personele, organisatorische, materiële en ruimtelijke voorzieningen.

Het auditteam heeft op deze wijze alle in het NVAO-Accreditatiekader vermelde facetten beoordeeld, op basis waarvan een samenvattend oordeel per onderwerp werd gegeven. Een en ander werd vastgelegd in een conceptrapport dat aan de opleidingen werd voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-*Beslisregels Accreditatie* kan een onderwerp slechts 'onvoldoende' of 'voldoende' scores. Een facet kan evenwel, volgens diezelfde regels, 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Met dit als uitgangspunt, heeft Hobéon onderstaande beslisregels toegepast.

Onderwerp

- A. Een onderwerp scoort 'voldoende', indien alle facetten van dat onderwerp ten minste 'voldoende' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' en de overige ten minste 'voldoende' hebben gescoord, mits een acceptabel verbeterplan beschikbaar is voor het facet met de score 'onvoldoende'.
- B. Een onderwerp scoort 'onvoldoende', indien één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord en voor dit facet geen acceptabel verbeterplan beschikbaar is.
- C. Een onderwerp scoort 'onvoldoende', indien meer dan één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord, ongeacht of er voor die facetten acceptabele verbeterplannen zijn.

Facet

- D. Binnen de beoordeling van een facet is ruimte voor een eigen afweging van het auditteam:
 - uitvoering/praktijk weegt zwaarder dan beleid/theorie: beter een goed functionerende regeling die slecht is opgeschreven, dan omgekeerd;
 - primaire processen wegen zwaarder dan secundaire.

Extra aantekening

- E. Indien voor een onderwerp een hogere score dan 'voldoende' gerechtvaardigd is, wordt dat als 'extra aantekening' vermeld en wel met inachtneming van onderstaande regels:
 - een onderwerp krijgt de extra aantekening 'goed', indien alle facetten van dat onderwerp 'goed' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'voldoende' en de overige facetten 'goed' of 'excellent' hebben gescoord;⁸

⁸ Het NVAO-Accreditatiekader onderscheidt bij onderwerp 2 ("Programma") acht facetten. Eén ervan betreft de duur van de opleiding. Het daarbij vermelde criterium (240 ECTS) is evenwel geen (kwaliteits)criterium, maar een formele vereiste waaraan het programma van een opleiding a priori moet voldoen, wil zij überhaupt in aanmerking kunnen komen voor een hbo bachelor accreditatie. 'Duur' is derhalve van een andere orde dan -bijvoorbeeld- 'Kwaliteit Personeel' of 'Onderwijsrendement'. Bij de beslissing of het onderwerp "Programma" een extra aantekening 'goed' dan wel 'excellent' verdient, wordt het facet 'Duur' dan ook buiten beschouwing gelaten.

- een onderwerp krijgt de extra aantekening 'excellent', indien alle facetten van dat onderwerp 'excellent' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'goed' en de overige facetten 'excellent' hebben gescoord;
- een onderwerp krijgt geen extra aantekening, indien één van de facetten van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord.

BIJLAGE V GERAADPLEEGDE DOCUMENTEN

De opleiding heeft haar uitspraken van de Management Review onderbouwd met een groot aantal onderliggende documenten (zie onderstaande lijst). Tijdens de visitatie heeft het auditteam de CV's van docenten en verslagen van de functioneringsgesprekken met docenten geraadpleegd. Ook heeft het team per profiel detailbeschrijvingen ingezien van modules, cases en de daaraan gekoppelde opdrachten. Ten slotte heeft het auditteam gezien beroepsproducten die studenten gedurende de opleiding opleveren

Lijst van geraadpleegde documenten (via Sharepoint)

- Aandachtsgebieden werkbelevingsonderzoek FCJ per afdeling, 2009.
- Adviesrapport Scompany FCJ.
- Adviesrapport weblectures 2010.
- Afstudeergids BC 2009-2010.
- Afstudeergids DC 2009-2010.
- Analyse croho Communicatiesystemen, juli 2009.
- Begroting 2010 en meerjarenraming 2011-2012 FCJ.
- Beleidsplan kwaliteitszorg bacheloronderwijs FCJ.
- Beoordelings- en evaluatieformulieren stage BC 2009-2010.
- Beoordelingsformat afstudeerrapport BC 2009-2010.
- Beoordelingsformat afstudeerrapport DC en ICM 2009-2010.
- Beoordelingsformat afstudeerstage DC 2009-2010.
- Beoordelingskader HU Accreditatie bacheloropleidingen, versie 24 maart 2004.
- Beroepsprofiel Communicatiesystemen 2009.
- Body of knowledge & Skills sector HEO Domein Communications, HBO-raad, juni 2008.
- Concept-agenda voor strategische beleidsvorming FCJ 2008-2012.
- Croho spoorboekje HU, 2008.
- Van den Ende, zie www.hu-sharepoint.nl/sites/MIP.
- De Droom Voorbij, februari 2006.
- Domeincompetenties en illustraties Communications, HBO-raad, december 2005.
- Eindrapportage Operatie Tackle, 2010.
- Enquête informatievoorziening Sharepointsite FBO.
- Evaluationforms work placement ICM 2009-2010.
- Evaluatieformulier externe deskundigen examens 2009-2010.
- Evaluatie uitvoering SLB, april 2009.
- Facultair Beleid SLB, september 2009.
- FCJ Informatievoorzieningen beleidsplan 2008-2010.
- Format blokevaluatie FCJ 2009-2010.
- Format studiehandleiding FCJ 2009.
- Format voor vastlegging RGW gesprekken.
- Formulier onderwijsevaluatie docent.
- Functieprofielen voor webprofessionals. Cascadis, oktober 2009.
- Goed werk, augustus 2009.
- Guidelines Graduation Assignment ICM 2009-2010.
- Handleiding cursus onderzoeksvaardigheden docenten IvC 2009-2010.
- HBO-monitor 2008, afgestudeerden voltijdopleidingen 2006-2007.
- Herpositionering DC, maart 2007.
- Herijking Koers 2010 HU.
- Hogeschool Utrecht Huisvestingsanalyse FCJ, FCJ de toekomst in, PRC november 2008.
- HU instrument voor onderwijsevaluaties.
- HU kiest richting, Koers 2012.
- Huisvesting FCJ 2010.
- Internationaliseringbeleid voor het Instituut voor Communicatie, 2008-2012.
- Jaarplan 2009-2010 Bedrijfscommunicatie.
- Jaarplan 2009-2010 Digitale Communicatie.
- Jaarplan 2009-2010 International Communication and Media.
- Jaarplan 2009-2010 Communicatiemanagement.

- Jaarplan FBO 2010.
- Jaarverslagen decanen FCJ.
- Jaarverslagen platform vertrouwenspersonen.
- Landelijke competenties voor de Communicatiesysteemopleidingen, mei 2004.
- Leerstoelenplan FCJ, november 2009.
- Management Informatie Portal (MIP) FCJ, 2010.
- <https://www.sharepoint.hu.nl/sites/MIP/Onderwijs/default.aspx>
- Meerjaren personeelsplan FCJ 2008-2012.
- Nationale studentenenquête 2010.
- Notitie Masterbeleid FCJ, 2009.
- Notitie Onderwijscoördinatie FCJ 2009.
- Notitie promotiebeleid FCJ, 2009.
- Notulen Klassenvertegenwoordigersoverleg 2009-2010.
- Onderwijs- en Examenreglement HU 2009-2010.
- Onderwijs- en Examenreglement FCJ 2009-2010.
- Onderwijskundige uitgangspunten CS 2009.
- Opdracht propedeusesteam DC, 2007.
- Opdracht team jaar 2 DC, 2008.
- Opleidingstraject onderwijsontwikkelaars FCJ 2010.
- Opmerkingen stageverlenende instellingen 2010.
- Organogram FCJ 2010.
- Plan MBO-route DC, 2008.
- Project All Starts Sirius FCJ, 2009.
- Projectopdracht CS, september 2009.
- Projectopdracht TAK, oktober 2008.
- Projectplan Keuze in beeld FCJ, 2009.
- Projectplan toetsing FCJ, juni 2010.
- Raamovereenkomsten HU en de vier regionale ROC's.
- Rapportage exit-enquêtes IvC 2009 en juni 2010.
- Rapport ten behoeve van accreditatie hbo bachelor opleiding Communicatiesystemen voltijd en deeltijd. Hobeon, januari 2005.
- Rapport interne audit Hbo bachelor opleiding Communicatiesystemen, juni 2009.
- Rapportage Studielast 2008.
- Rendementsverhoging Digitale Communicatie, 2009.
- Resultaten cursusevaluaties Communicatiesystemen 2009-2010.
- Resultaten docentevaluaties Communicatiesystemen 2009-2010.
- Resultaten intern onderzoek medewerkers CS, mei 2010.
- Samenstelling Beroepenveldcommissie Communicatiesystemen 2009-2010.
- Standaarden voor onderwijsontwikkeling FCJ, 2009.
- Standaarden voor toetsing FCJ, 2009.
- Stagegids BC 2009-2010.
- Stagegids DC 2009-2010.
- Startnotitie kwaliteitszorg Onderwijs FCJ, december 2007.
- Studenttevredenheidsonderzoek FCJ 2009.
- Studiegids BC 2009-2010.
- Studiegids DC 2009-2010.
- Studiegids ICM 2009-2010.
- Van der Ende. Afstudeerrendement 2009.
- Vergaderstukken BVC CS 2009-2010.
- Verslaglegging bilateraal management overleg CvB-faculteitsdirectie: voorjaar 2009, najaar 2009, voorjaar 2010.
- Werkagenda 2009-2010 FCJ, juli 2009.
- Werkagenda 2010-2011 FCJ, juni 2010.
- Werkbelevingsonderzoek FCJ 2009.
- Work placement guide 2009-2010.